

KLP

årsrapport 2015
KLP Bedriftspensjon AS

For dagene som kommer

Foto: Razvana Ali

KLP inviterte i 2015 til en intern fotokonkurranse der ansatte skulle visualisere en av KLPs verdier: åpen, tydelig, ansvarlig og engasjert, eller «For dagene som kommer». Juryens leder var fotograf Olav Storm.

INNHold

Årsberetning 2015	3
Resultatregnskap	8
Balanse	9
Egenkapitaloppstilling	11
Kontantstrømoppstilling	12
Noter til regnskapet	13-46
Revisjonsberetning	47-48
Aktuarens erklæring	49

Årsberetning 2015

KLP Bedriftspensjon AS er i vekst, og kan vise til god kundetilgang og økt forvaltningskapital.

KLP Bedriftspensjon AS er et heleid datterselskap av Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP). Selskapet er lokalisert med 10 ansatte ved KLPs hovedkontor i Oslo. Selskapets samlede forvaltningskapital utgjorde 2 942,8 millioner kroner ved utgangen av 2015 (2 270,3)¹.

Selskapet KLP BP Eiendom AS ble stiftet den 14.12.2011, og er et heleid datterselskap av KLP Bedriftspensjon AS.

Selskapets virksomhet er å investere i fast eiendom og annen virksomhet beslektet med denne. Pr. 31.12.2015 har selskapet investeringer i selskapene Byporten ANS og Frydenlund Eiendom ANS.

Det er ikke utarbeidet konsernregnskap, da KLP Bedriftspensjon AS og KLP BP Eiendom inngår i konsernregnskapet til KLP.

Virksomheten

KLP Bedriftspensjon AS tilbyr innskuddsbasert tjenestepensjon innenfor innskuddspensjonsloven, herunder forvaltning av pensjonskapitalbevis.

Primærmarkedet til KLP Bedriftspensjon AS er bedrifter med tilknytning til offentlig sektor. Selskapet har også mange kunder i privat sektor, noe som viser at selskapets produkter også er attraktive for disse.

YTELSESPENSJON

Innenfor ytelsesbasert tjenestepensjon oppnådde KLP Bedriftspensjon AS en god avkastning på kundemidlene, og over det selskapet er forpliktet å gi sine kunder.

Regnskapet for 2015 viser et resultat til kundene på 17,8 millioner kroner. I 2015 var den verdjusterte avkastningen på selskapets kollektivportefølje 4,7 prosent, mens den bokførte avkastningen utgjorde 4,8 prosent

INNSKUDDSPENSJON

Innenfor innskuddsbasert tjenestepensjon oppnådde selskapets standardprofiler følgende avkastning:

	KLP90 ²	KLP70	KLP50	KLP30
2015	3,4 %	3,0 %	2,4 %	2,0 %

76 prosent av kundene med innskuddspensjon har plassert sine midler i KLP50. 36 prosent av kundene har minimumsordning (etter lov om obligatorisk tjenestepensjon).

KLP Bedriftspensjon AS inngikk avtale med 286 nye bedriftskunder på innskuddspensjon i 2015, hvorav 26 prosent utgjør tilflyttinger fra andre livsforsikringsselskap. Det var 21 kunder som flyttet fra KLP Bedriftspensjon AS. Selskapet har også hatt en sterk økning i tilflytting av pensjonskapitalbevis. Totalt er 151 millioner kroner overført fra andre selskaper og nyttegnet premievolum utgjør 62 millioner kroner.

Markedet for privat tjenestepensjon preges av sterk konkurranse, spesielt i segmentet for større bedrifter/virksomheter. Selskapets produkter er konkurransedyktige og kundetilveksten er i tråd med planene.

KLP Bedriftspensjon AS ser likevel behovet for å øke sin distribusjonskraft og har gjennom de siste årene lagt stor vekt på å styrke samarbeidet med forsikringsmeglere.

Resultater

Resultatet for 2015 ble på minus 23,7 millioner kroner. Det var betydelig svakere enn forventet for året. Dette skyldes i hovedsak følgende fire forhold.

KLP Bedriftspensjon AS fikk høsten 2015, etter dialog med Finanstilsynet, pålegg om å forsere oppreserveringen i forbindelse med langt liv (nytt beregningsgrunnlag K2013). Dette medførte en økt belastning på egenkapitalen.

¹ Tilsvarende tall for 2014 er vist i parentes ² Tallet angir aksjeandelen i % i innskuddspensjonsprofilen

Videre ble risikoresultatet for 2015 negativt. Det negative resultatet belastes henholdsvis egenkapitalen og risikoutjevningfondet.

Det tredje forholdet som påvirket resultat for 2015 var svak avkastning i selskapsporteføljen.

Det siste forholdet som medvirket til svakere resultat enn forventet i 2015 var økte administrasjonskostnader som følge av utvikling av IT-systemer.

AVKASTNINGSRISULTAT

KLP Bedriftspensjon AS oppnådde et avkastningsresultat i kollektivporteføljen på 22,9 millioner kroner (17,3). Netto finansinntekter i kollektivporteføljen utgjorde 63,6 millioner kroner (75,2).

Av avkastningsresultatet avsettes 12,6 millioner kroner (15,5) til oppreservering som følge av høyere levealdersforventninger. Den foreslåtte anvendelsen av årets resultat til oppreservering til ny tariff for langt liv er i henhold til gjeldende regler.

Netto finansinntekter i investeringsvalg-porteføljen utgjorde 15,6 millioner kroner (60,1). Denne inntekten er satt av til pensjonskundene med investeringsvalg.

RISIKORESULTAT

Risikoresultatet var på minus 1,8 millioner kroner (5,2). Risikoresultatet forklares i hovedsak med at uføreutviklingen ikke har vært i tråd med det som var lagt til grunn.

Risikoresultatet for ytelsesordningene var på minus 1,2 millioner kroner og dekkes fra risikoutjevningfondet.

Risikoresultatet for innskuddspensjonsordningene var på minus 623 tusen kroner og belastes egenkapitalen.

ADMINISTRASJONSRESULTAT

Selskapets administrasjonsresultat utgjorde minus 27,5 millioner kroner¹ (-30,7). Administrasjonsresultatet er preget av at selskapet er i en vekstfase, og at selskapet har gjennomført et prosjekt for effektivisering og automatisering av sin systemløsning for innskuddsbasert tjenestepensjon.

INNTEKTER FRA SELSKAPSPORTEFØLJEN

Selskapets ansvarlige kapital utover driftsmessig likviditetsbeholdning, er plassert i finansielle eiendeler som skal gi en stabil og langsiktig god avkastning. Inntektene fra denne porteføljen utgjorde 0,7 millioner kroner i 2015 (4,1).

Årsresultat – disponering

Selskapet oppnådde et årsresultat på minus 23,7 millioner kroner (-24,7) som styret foreslår disponert på følgende måte:

	2015	2014
Totalresultat	-23,7	-24,7
Overført til risikoutjevningfond	-0,9	0,2
Overført fra annen egenkapital	-22,8	-24,9
Sum disponeringer og overføringer	-23,7	-22,9

Årsregnskapet for 2015 gir et rettmessig bilde av selskapets økonomiske drift gjennom året og økonomisk stilling pr. 31.12.2015. Etter styrets vurdering er forutsetning om fortsatt drift til stede.

Finansiell soliditet og kapitalforhold

SOLIDITETSUTVIKLING

Svak avkastning i aksje- og rentemarkedene i 2015 har bidratt til at kursreguleringsfondet er på nesten samme nivå som 2014. Kursreguleringsfondet har økt fra 55,5 til 56,6 millioner kroner i løpet av året.

Tilleggsavsetningene utgjorde 37,7 millioner kroner (30,1). Dette innebærer at selskapet har tilleggsavsetninger på i overkant av 0,8 års grunnlagsrente på kundefond med rentegaranti.

Selskapet ble tilført 231 millioner kroner i egenkapital i 2015. Dette er i tråd med eiers strategi om å oppkapitalisere selskapet i en vekstfase, samt for å møte kapitalkrav i forbindelse innføring av Solvens II regelverket.

Merverdier i porteføljen som måles til amortisert kost utgjorde 55,6 millioner kroner ved årsskiftet. Denne merverdien er ikke regnskapsført, men inngår i selskapets samlede soliditetskapskapital.

Kapitaldekningen var 35,4 prosent pr. 31.12.2015 (12,7), mens lovkravet er 8,0 prosent. Solvensmargindekningen utgjorde 445 prosent (167).

KLP Bedriftspensjons samlede soliditetskapskapital utgjorde 461 millioner kroner pr. 31.12.2015 (265,4).

Selskapets soliditet vurderes som tilfredsstillende.

Risikoforhold

Kontroll og styring av risiko er en forutsetning for verdiskapning og lønnsomhet. I dette ligger at selskapet skal identifisere, vurdere og styre risikofaktorene på både forsikrings- og finansforvaltningssiden. Dette foretas ved å overvåke og løpende

treffe nødvendige tiltak for å redusere risikoen for tap. Det gjennomføres årlig dokumentasjon og bekreftelse av selskapets interne kontrolltiltak. Dokumentasjonen fremlegges for styret sammen med risikooversikt og forbedringstiltak.

FORSIKRINGSMESSIG RISIKO

Liv- og pensjonsforsikring er en bransje som er preget av langsiktige trender, forutsigbarhet og begrenset grad av enkelthendelser som kan påvirke resultatene i betydelig grad. Det er imidlertid viktig å ligge i forkant og se hvilke utslag endringstendenser innenfor de viktigste risikoområdene vil få. For KLP Bedriftspensjon er det i første rekke utviklingen innenfor uførehypighet og levealder som påvirker risikobildet.

Som følge av vekst i årlig risikopremie for uføredekninger er erstatningsavsetningene styrket med 5 millioner kroner. Erstatningsavsetningene utgjør nå totalt 30 millioner kroner.

OPPRESERVERING TIL NYTT BEREGNINGSGRUNNLAG K2013

Selskapet har søkt Finanstilsynet om å benytte 7 år fra og med 1.1.2014 på oppreservering til nytt beregningsgrunnlag K2013. Ved omregning til nytt beregningsgrunnlag pr. 01.01.2015 var det totale reservekravet lik 92 millioner kroner. Det er avsatt 68 millioner kroner til oppreservering pr. 31.12.2015. KLP Bedriftspensjon AS må dekke minimum 20 prosent (18 millioner kroner) av det totale oppreserveringsbehovet. Pr. 31.12.2015 er det avsatt 10 millioner kroner til oppreservering fra egenkapitalen.

På kontakter som blir fullt oppresvert før utløpet av oppreserveringsperioden på 7 år vil KLP Bedriftspensjons bidrag fra egenkapitalen tilføres over en periode på inntil 3 år.

FINANSIELL RISIKO - FORVALTNINGSSTRATEGI OG RISIKOSTYRING

Det overordnede ansvar for forvaltningen av midlene ligger hos KLP Bedriftspensjon AS, men forvaltningen skjer i nært samarbeid med Finansdivisjonen i morselskapet og gjennomføres av KLP Kapitalforvaltning AS gjennom mandater.

Selskapets investeringsstrategi er å oppnå stabil og konkurransedyktig avkastning gitt de begrensninger som er satt for risikotakning. I tillegg skal investeringsmidlene forvaltes i tråd med KLPs retningslinjer for samfunnsansvarlige investeringer og eierprinsipper.

Selskapet foretar kvartalsvis en beregning av tapspotensial og bufferkapital basert på Finanstilsynets to ulike stresstester. Den ene stresstesten, som er basert på bokførte verdier og definisjon av bufferkapital forutsatt løpende drift, viser at KLP Bedriftspensjon ved årsskiftet har en bufferkapital som er 289 prosent høyere enn tapspotensialet. Stresstesten som er basert på virkelig verdi og definisjon av bufferkapital under forutsetning av at selskapet avvikes, har en bufferkapital som er 26 prosent høyere enn tapspotensialet beregnet ved utgangen av 2015.

Aksjeeksponeringen er KLP Bedriftspensjons største finansielle risikofaktor på kort sikt, mens renterisikoen er den største på lang sikt.

KLP Bedriftspensjons balanse består av en stor andel obligasjoner som holdes til forfall. Disse obligasjonene verdsettes regnskapsmessig til amortisert kost. Det innebærer at verdi-endringer som følge av endringer i rentenivået ikke regnskapsføres på denne porteføljen. Dette bidrar til stabilitet og forutsigbarhet i bokført avkastning.

KLP Bedriftspensjon AS valutasikrer hoveddelen av sine internasjonale investeringer. Selskapet har dermed meget begrenset valutarisiko.

Hovedtyngden av KLP Bedriftspensjons aksjeinvesteringer er indeksforvaltet. Dette er en kostnadseffektiv forvaltning som sikrer avkastning på linje med markedet. KLP Bedriftspensjon AS legger opp til fortsatt høy andel indeksforvaltning.

KLP Bedriftspensjon AS har en handlingsregel som sørger for at selskapets risiko er riktig utnyttet i forhold til risikoen. Handlingsregelen bidrar til at KLP Bedriftspensjon AS reduserer risikoen i investeringsporteføljene dersom selskapet evne til å ta risiko svekkes.

KREDITTRISIKO

KLP Bedriftspensjon AS søker å sette sammen plasseringer ved en bredt definert referanseindeks, noe som innebærer å spre investeringene på mange utstedere og således begrense risiko på enkeltmotparter. Selskapet er omfattet av konsernets retningslinjer om kredittrisiko. Konsernet beslutter rammer for de enkelte motparter, og KLP Bedriftspensjon AS tildeles en andel av disse rammene basert på selskapets behov, hensyntatt de begrensninger som er satt for størrelse på enkelteksponeringer. Disse rammene gjelder både for eksponering gjennom verdipapirer, bankinnskudd, eventuelle derivatavtaler og annen motpartsrisiko.

LIKVIDITETSRISIKO

Selskapets likviditetsforpliktelser er knyttet til utbetalinger av pensjonsytelser og øvrige utbetalinger i forbindelse med den daglige driften. Selskapet er fullt ut egenkapital-finansiert og har ikke innlån. Selskapet har tilgjengelig likviditet på bankkonti og verdipapirinvesteringer som er lett omsettelige i verdipapirmarkedet. Likviditetsrisikoen for selskapet knytter seg derfor først og fremst til kostnader ved frigjøring av midler. Styret har fastsatt overordnede retningslinjer for selskapets likviditetsstyring. KLP Kapitalforvaltning forvalter KLP Bedriftspensjons likviditet, og påser at selskapet til enhver tid har nødvendig likviditet til å møte sine forpliktelser.

Selskapets likviditetssituasjon vurderes som tilfredsstillende.

OPERASJONELL RISIKO

Selskapets operasjonelle risiko er knyttet til risiko for tap som følge av utilstrekkelighet eller svikt i selskapets interne arbeidsprosesser og systemer samt menneskelige feil.

Selskapet har i 2015 fokusert på en god implementering av prinsipper for risikostyring og internkontroll, samt å skape en felles forståelse for hvordan god internkontroll skaper et levende ledelsesverktøy i virksomheten.

Forvaltning av kundemidler

SÆRSKILT INVESTERINGSVALGSPORTEFØLJE

Kunder med innskuddspensjon har i 2015 kunnet velge mellom 5 standard spareprofiler med ulik risiko: 90 prosent aksjer, 70 prosent aksjer, 50 prosent aksjer, 30 prosent aksjer og 0 prosent aksjer (et rent pengemarkedsfond).

KOLLEKTIVPORTEFØLJEN

Indeksnære porteføljer

Kollektivporteføljens investeringer i aksjer og omløpsobligasjoner forvaltes gjennom fondsplasseringer i KLP Fondsforvaltning.

Den største delen av aksjeporteføljen er plassert i indeksnære porteføljer. Dette innebærer at kollektivporteføljen er eksponert mot markedsrisiko i aksje- og rentemarkedene, at avkastningen ligger nær indeksens avkastning og at svingningsrisiko i forhold til markedsindeks er begrenset.

Omløpsobligasjoner og pengemarked

Omløpsobligasjoner og pengemarkedsinstrumenter utgjorde 30,6 prosent av finansielle eiendeler i kollektivporteføljen. Hovedtyngden av disse plasseringene er i veldiversifiserte fond som er investert i stat, kommune eller verdipapirer med kredittvurdering BBB eller bedre.

Anleggsobligasjoner

Investering i anleggsobligasjoner og obligasjoner som holdes til forfall, utgjør 48,0 prosent av finansielle eiendeler i kollektivporteføljen. Porteføljens durasjon er ca. 6 år.

Regnskapsmessig verdi av porteføljen svinger ikke med markedsverdien, og gir en løpende stabil avkastning, for øyeblikket rundt 4,0 prosent. Ikke regnskapsførte merverdier i hold-til-forfall porteføljen var 55,6 millioner kroner pr. 31.12.2015.

Aksjer

Plasseringene i omløpsaksjer utgjorde 9,8 prosent av finansielle eiendeler. Aksjeeksponeringen mot det norske markedet representerte ca. 21 prosent av samlet aksjeeksponering ved utgangen av året.

Eiendom

KLP Bedriftspensjons eiendomsportefølje er organisert gjennom et eget aksjeselskap som kjøper eierandeler i ansvarlige selskaper som har som formål å eie eiendom. Disse investeringene utgjorde 166,0 millioner kroner tilsvarende 11,5 prosent av finansielle eiendeler i kollektivporteføljen.

Kapitalavkastning kollektivportefølje

Bokført avkastning på kollektivporteføljen ble 4,8 prosent i 2015, mens verdijustert avkastning ble 4,7 prosent.

AVKASTNING PÅ AKTIVAKLASSENE I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN

KLP Bedriftspensjons portefølje av omløpsobligasjoner hadde en avkastning på 1,0%, mens pengemarkedsinstrumenter oppnådde en avkastning på 0,8 prosent i 2015.

Porteføljen av anleggsobligasjoner ga en avkastning på 4,3 prosent.

Avkastningen på aksjeporteføljen var på 4,1 prosent i 2015.

Verdien på eiendomsmassen ble skrevet opp med 11,5 prosent i 2015. Sammen med en løpende avkastning rundt 5 prosent har dette gitt en samlet avkastning for eiendomsplassingene på 16,9 prosent i 2015.

Rammebetingelser

NY UFØREPENSJON I PRIVATE TJENESTEPENSJONSORDNINGER

Fra 1. januar 2016 er det nye regler for uførepensjon i privat tjenestepensjon.

De nye reglene gjør at uførepensjon i private pensjonsordninger vil harmonisere med de nye bestemmelsene i folketrygden, og skal fra 2016 tilpasses endringene i folketrygdens uføretrygd.

Bedrifter som har uførepensjon må tilpasse tjenestepensjonen sin innen utgangen av 2016.

NYTT SOLVENSREGELVERK – SOLVENS II

Solvens II er innført fra 1. januar 2016. Det nye regelverket har større fokus på samlet risiko og risikostyring, kontrollprosesser, styrets og ledelsens ansvar og åpenhet.

KLP Bedriftspensjon produserte i 2015 egen ORSA (Own Risk And Solvency Assessment). ORSA er en viktig del av Solvens II regelverket og er selskapets egen vurdering av risikoforhold og kapitalituasjonen under Solvens II regelverket.

Samfunnsansvar

KLP Bedriftspensjon AS følger konsernets vedtatte retningslinjer for samfunnsansvar. KLP har forpliktet seg til å ta hensyn til menneskerettigheter, arbeidsrettigheter, miljø, antikorrupsjon og etikk i sine investeringer og forretningsdrift. KLP har tilsluttet seg FNs prinsipper for ansvarlige investeringer. Alle investeringer som foretas i regi av KLP Bedriftspensjon AS, følger KLP konsernets retningslinjer for samfunnsansvarlige investeringer. Nærmere beskrivelser av konsernets samfunnsansvarlige virksomhet fremgår på klp.no.

Miljø

KLP Bedriftspensjons miljøpåvirkning er knyttet til avfallshåndtering, transport og energiforbruk. Selskapet følger konsernets rutiner for håndtering av miljøpåvirkning, og konsernet har etablert gode rutiner på dette området. Nærmere beskrivelse av konsernets miljømessige forhold fremgår på klp.no.

Organisasjon

KLP Bedriftspensjon AS er organisert som en salgs- og kunde-
betjeningsenhet, mens øvrige sentrale tjenester og kompetanse
kjøpes av konsernet. Gjennom denne organiseringen drar KLP
Bedriftspensjon AS nytte av konsernets stordriftsfordeler og
kompetanse. Antall ansatte i fast stilling i selskapet var ti ved
utgangen av 2015.

Den samlede sykefraværsprosent i KLP Bedriftspensjon AS var 1,59
prosent i 2015. Langtidssykefraværet utgjorde 0,84 prosent og
korttidsfraværet 0,75 prosent. Det har ikke vært noen skader eller
ulykker på arbeidsplassen. Arbeidsmiljøet i selskapet er godt.

KLP Bedriftspensjon AS har implementert balansert målstyring i
organisasjonen, på linje med resten av konsernet. Balansert målstyring
er en sentral del av den strategiske styringen, og bidrar til økt
gjennomføring av strategi og til å videreutvikle KLP Bedriftspensjon
AS som en markeds- og forretningsorientert organisasjon.

Selskapet legger stor vekt på arbeidsmiljø og trivsel, og etterstreber
lønns- og arbeidsvilkår på nivå med markedet. Det vektlegges
kompetanse- og karriereutvikling for våre medarbeidere. Strukturerte
plan- og utviklingssamtaler gjennomføres for alle to ganger i året.

KLP Bedriftspensjon AS prioriterer mangfold, likeverd og likestilling.
Selskapets styre består av 33,3 prosent kvinner og 66,7 prosent
menn. Blant de ansatte i selskapet er andelen 50 prosent kvinner
og 50 prosent menn.

Fremtidsutsikter

KLP Bedriftspensjon AS har som mål å oppnå lønnsomhet i 2017.

Vekst i inntekter for KLP Bedriftspensjon AS vil i årene fremover
komme fra nysalg og tilflytting av innskuddspensjonsordninger. For å
oppnå den nødvendige inntektsveksten må selskapet først og fremst
lykkes i flyttemarkedet.

Det er avgjørende at selskapet har de produktene som etterspørres i
markedet, fungerende administrative løsninger og konkurransedyktige
bedrifts- og ansattportaler.

For å sikre lønnsomhet og konkurransedyktighet legges det vekt på økt
kostnadsfokus og kostnadseffektivitet ved etablering og videreutvikling
av arbeidsrutiner og systemløsninger, og ved å utnytte KLP-konsernets
stordriftsfordeler og kompetanse.

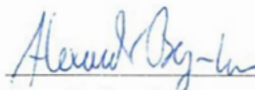
Selskapet anser fremtidige markedsmuligheter som gode.

Oslo, 16. februar 2016
Styret i KLP Bedriftspensjon AS

Marianne Sevaldsen
Styreleder

Harald Ramon Hagen
Valgt av og blant de ansatte

Rune Mæland

Alexander Berg-Larsen

Cathrine Hellandsvik

Stig Even Jakobsen

Torun Wahl
Administrerende direktør

Resultatregnskap

Note	Tusen kroner	2015	2014
	Forfalte premier, brutto	336 170	260 835
	Avgitte gjenforsikringspremier	-250	-240
	Overføring av premiereserve fra andre forsikringselskaper	149 730	149 332
2,18	Premieinntekter	485 650	409 927
6	Inntekt fra investeringer i datterforetak	26 015	12 641
6	Renteinntekt/ utbytte på finansielle eiendeler	36 443	32 802
6	Verdiendringer på investeringer	1 104	20 325
6	Realisert gevinst og tap på investeringer	0	9 395
	Netto inntekter kollektivporteføljen	63 562	75 163
6	Renteinntekter/ utbytte mv. på finansielle eiendeler	10 348	6 297
6	Verdiendringer på investeringer	-10 776	44 325
6	Realisert gevinst og tap på investeringer	16 021	9 439
	Netto inntekter fra investeringsvalgportefølje	15 593	60 061
	Andre forsikringsrelaterte inntekter	2 337	1 828
	Utbetalte erstatninger	-58 034	-47 785
	Endring i erstatningsreserver	-5 000	-8 600
	Overf. av premiereserve og tilleggsavsetninger til andre forsikringselskaper	-20 876	-9 715
18	Erstatninger i livsforsikring	-83 910	-66 101
	Endring i premiereserve	-109 050	-179 794
	Endring i tilleggsavsetninger	-7 907	-1 796
	Endring i kursreguleringsfond	-1 104	-20 325
	Endring i premie- og innskuddsfond	413	955
	Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringselskaper	17	1 986
18	Endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-117 631	-198 974
18	Endringer i forsikringsforpliktelser investeringsvalg	-343 246	-264 158
	Overskudd på avkastningsresultatet	-1 704	-1 164
3	Midler tilordnet forsikringskontraktene, kontraktsfastsatte forpliktelser	-1 704	-1 164
	Forvaltningskostnader	-640	-674
25	Salgskostnader	-17 518	-16 311
	Forsikringsrelatert administrasjonskostnader	-26 652	-25 943
	Forsikringsrelaterte driftskostnader	-44 810	-42 928
	Andre forsikringsrelaterte kostnader	-732	-760
5	Resultat av teknisk regnskap	-24 891	-27 107
6	Renteinntekt/ utbytte på finansielle eiendeler	1 670	2 069
6	Verdiendringer på investeringer	-1 062	1 691
6	Realisert gev og tap på investeringer	96	380
	Netto inntekter selskapsporteføljen	704	4 140
	Andre inntekter	309	561
	Forvaltningskostnader	-43	-36
	Andre kostnader	-241	-305
	Forvaltningskost og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-284	-341
5	Resultat av ikke-teknisk regnskap	729	4 360
	Resultat før skattekostnad	-24 162	-22 747
	Resultat før andre resultatkomponenter	-24 162	-22 747
	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte	423	-1 981
	Andre resultatkomponenter	423	-1 981
5	Totalresultat	-23 740	-24 728
	RESULTATDISPONERING		
4	Overført fra /-til risikoutjevningfond	964	-191
4	Overført fra /-til annen egenkapital	22 775	24 919
		23 740	24 728

Balanse

Note	Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
EIENDELER			
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
29	Immaterielle eiendeler	9 933	11 352
7,8,16	Aksjefondsandeler	14 942	4 796
7,8,16	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	285 685	88 452
7,8	Utlån og fordringer	1 220	101
7,8	Andre finansielle eiendeler	5	0
	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	301 851	93 349
	Investeringer	301 851	93 349
	Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	3 025	12 817
	Andre fordringer	6 457	5 491
	Fordringer	9 482	18 308
	Bankinnskudd (herav bundet 2.240)	3 830	2 819
	Andre eiendeler	3 830	2 819
	Sum eiendeler i selskapsporteføljen	325 096	125 829
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
	Aksjer i datterselskap	167 790	124 208
7,15	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	167 790	124 208
7,8,14	Investeringer som holdes til forfall	108 439	135 213
7,8,14	Obligasjoner	577 991	468 421
	Finansielle eiendeler til amortisert kost	686 430	603 634
7,8,16	Aksjefondsandeler	141 552	136 028
7,8,16	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	425 140	411 203
7,8	Bankinnskudd	14 166	27 514
7,8	Andre finansielle eiendeler	190	0
	Finansielle eiendeler til virkelig verdi	581 048	574 744
7,8,16	Investeringer i kollektivporteføljen	1 435 268	1 302 586
7,8,9,16	Aksjefondsandeler	582 728	397 707
7,8,9,16	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	590 473	439 427
7,8,9,16	Bankinnskudd	9 193	4 635
7,8,9,16	Andre finansielle eiendeler	86	137
	Finansielle eiendeler til virkelig verdi	1 182 480	841 905
	Investeringer i investeringsvalgporteføljen	1 182 480	841 905
	Sum eiendeler i kundeporteføljene	2 617 748	2 144 491
	EIENDELER	2 942 845	2 270 319

Balanse

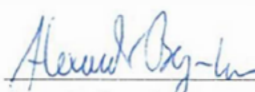
Note	Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
	Aksjekapital	27 750	27 250
	Overkurs	448 500	218 000
4	Innskutt egenkapital	476 250	245 250
	Risikoutjevningfond	3 985	4 949
	Annen opptjent egenkapital	-169 156	-146 381
4	Opptjent egenkapital	-165 172	-141 432
4	Sum egenkapital	311 078	103 818
18	Premiereserve	1 293 436	1 185 505
18	Tilleggsavsetninger	37 732	30 098
17,18	Kursreguleringsfond	56 613	55 508
18	Erstatningsavsetning	30 050	25 050
18	Premiefond og pensjonistenes overskuddsfond	18 304	14 101
	Forsikringsforpliktelser kontraktsfastsatte	1 436 135	1 310 262
18	Premiereserve	1 174 827	833 264
18	Premiefond og innskuddsfond	7 652	8 641
	Forsikringsforpliktelser særskilt investeringsportefølje	1 182 480	841 905
22	Pensjonsforpliktelser o.l.	5 856	5 937
	Avsetninger for forpliktelser	5 856	5 937
	Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	11	5
	Andre forpliktelser	5 159	6 758
	Forpliktelser	5 169	6 763
	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	2 127	1 633
	EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	2 942 845	2 270 319

Oslo, 16. februar 2016
Styret i KLP Bedriftspensjon AS

Marianne Sevaldsen
Styreleder

Harald Ramon Hagen
Valgt av og blant de ansatte

Rune Mæland

Alexander Berg-Larsen

Cathrine Helland

Stig Even Jakobsen

Torun Wahl
Administrerende direktør

Oppstilling over endringer i egenkapital

2015 Tusen kroner	Innskutt egenkapital	Annen opptjent egenkapital	Risiko- utjevningfond	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2015	245 250	-146 381	4 949	103 818
Kapitalutvidelser	231 000	0	0	231 000
Totalresultat	0	-22 775	-964	-23 739
Egenkapital 31.12.2015	476 250	-169 156	3 985	311 078

2014 Tusen kroner	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Risiko- utjevningfond	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2014	220 250	-121 461	4 758	103 547
Kapitalutvidelse	25 000	0	0	25 000
Totalresultat	0	-24 919	191	-24 728
Egenkapital 31.12.2014	245 250	-146 381	4 949	103 818

Selskapet har pr. 31.12.2015 en aksjeklasse fordelt på 250 000 aksjer á kr 111,00.

Kontantstrømoppstilling

Tusen kroner	2015	2014
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Innbetalte premier direkte forsikring	342 751	250 444
Utbetalte gjenforsikringspremier	-250	-240
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser direkte forsikring	-56 641	-47 230
Innbetalinger ved flytting	149 746	150 417
Utbetalinger ved flytting	-20 945	-9 782
Utbetalinger til andre leverandører for varer og tjenester	-33 152	-27 414
Utbetalinger til ansatte, pensjonsinnskudd, arbeidsgiveravgift mv.	-9 891	-9 254
Utbetaling av renter	-8	-5
Innbetaling av renter	49 021	40 006
Innbetalinger av konsernbidrag	5 414	6 655
Innbetalinger ved salg av aksjefond	17 442	31 944
Utbetalinger ved kjøp av aksjefond	-38 319	-20 259
Innbetalinger ved salg av obligasjoner	118 698	99 968
Utbetalinger ved kjøp av obligasjoner	-414 487	-293 011
Utbetaling til investering i eiendeler med investeringsvalg	-350 410	-216 870
Innbetalinger ved salg av sertifikater	0	55 528
Utbetalinger ved kjøp av sertifikater	0	-22 655
Netto inn- og utbetalinger for kjøp/salg av andre verdipapirer med kort løpetid	11 041	-12 985
NETTO KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER	-229 989	-24 745
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler	0	0
Innbetalinger ved salg av driftsmidler mv.	0	0
NETTO KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER	0	0
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		
Innbetalinger av egenkapitalinnskudd	231 000	25 000
NETTO KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER	231 000	25 000
NETTO ENDRING I KONTANTER OG BANKINNSKUDD	1 010	255
BEHOLDNING AV KONTANTER OG BANKINNSKUDD VED PERIODENS BEGYNNELSE	2 819	2 564
BEHOLDNING AV KONTANTER OG BANKINNSKUDD VED PERIODENS SLUTT	3 830	2 819

Note 1 Generell informasjon

KLP Bedriftspensjon AS (selskapet) leverer pensjons- og forsikringstjenester til bedrifter i offentlig og privat sektor. Selskapet tilbyr innskudds- og foretakspensjon, med risikoytelse etter kundenes valg. KLP Bedriftspensjon AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Selskapet har kontor i Dronning Eufemias gate 10, Oslo.

Selskapet KLP BP Eiendom AS er et heleid datterselskap av KLP Bedriftspensjon AS. KLP Bedriftspensjon AS har ikke utarbeidet

konsernregnskap da selskapet med datterselskap utgjør et underkonsern som inngår i konsernregnskapet til Kommunal Landspensjonskasse Gjensidig Forsikringselskap (KLP).

Årsregnskapet til KLP Bedriftspensjon og til konsernet KLP er tilgjengelig på selskapets nettside www.klp.no.

Selskapets årsregnskap for 2015 ble vedtatt av selskapets styre den 16. februar 2016.

Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor følger en beskrivelse av de vesentligste regnskapsprinsippene som er benyttet i selskapsregnskapet. Disse prinsippene er benyttet konsistent for alle perioder som er presentert med mindre annet fremkommer.

2.1 BASISPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i henhold til «Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven)» av 17. juli 1998 nr. 56 og «Forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringselskaper» (årsoppgjøringsforskriften) fastsatt av Finans- og tolldepartementet 16. desember 1998. Selskapet benytter seg av valgadgangen i forskrift om årsregnskap til å gjennomføre innregning og måling i tråd med «Forskrift om forenklet IFRS» fastsatt av Finansdepartementet 21. januar 2008. Dette innebærer i hovedsak at innregning, måling og noteopplysninger følger internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og god regnskapspraksis.

Årsregnskapet er utarbeidet med utgangspunkt i prinsipp om historisk kost, med følgende unntak:

- Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til virkelig verdi over resultatet
- Eierandeler i datterselskaper er vurdert etter egenkapitalmetoden

For å utarbeide årsregnskap etter forskriften, må ledelsen foreta regnskapsmessige estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette vil påvirke selskapets regnskapsførte verdi av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader. Faktiske tall vil kunne avvike fra benyttede estimater. Områder hvor det er utvist skjønnsmessige vurderinger og estimater av vesentlig betydning for selskapet er beskrevet i note 3.

Alle beløp er presentert i tusen kroner uten desimal med mindre annet er angitt.

Regnskapet er satt opp under forutsetning om fortsatt drift.

2.2 ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER OG OPPLYSNINGER

2.2.1 Nye og endrede standarder som er tatt i bruk

Det er ikke tatt i bruk standarder, endringer eller fortolkninger som har trådt i kraft i 2015.

2.2.2 Nye og endrede standarder som ikke er tatt i bruk

Det foreligger flere endringer i standarder og fortolkninger som får virkning for årsregnskap som påbegynnes etter 1. januar 2015 som ikke er tatt i bruk i dette regnskapet. Blant de som KLP Bedriftspensjon har valgt å ikke tidlig anvende, er de vesentligst opplyst om nedenfor.

IFRS 9 Finansielle instrumenter omhandler klassifikasjon, måling og innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. Den komplette versjonen av IFRS 9 ble utgitt i juli 2014. Den erstatter de deler av IAS 39 som omhandler tilsvarende problemstillinger. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre kategorier: virkelig verdi over utvidet resultat, virkelig verdi over resultatet og amortisert kost. Målekategori bestemmes når eiendeler regnskapsføres for første gang. Klassifiseringen avhenger av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle instrumenter og karakteristikkene av kontantstrømmene til det enkelte instrument. Egenkapitalinstrumentene skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi over resultatet. Foretaket kan velge å presentere

verdiendringene over utvidet resultat, men valget er bindende, og ved senere salg kan ikke gevinst/tap reklassifiseres over resultatet. Verdifall som skyldes kredittisiko skal nå innregnes basert på forventet tap i stedet for dagens modell der tap må være pådratt. For finansielle forpliktelser viderefører standarden stort sett kravene i IAS 39. Den største endringen er at i tilfeller der virkelig verdiopsjonen er tatt i bruk for en finansiell forpliktelse, skal endringer i virkelig verdi som skyldes endring i egen kredittisiko innregnes over utvidet resultat. IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere til ledelsens risikostyring gir større rom for vurdering. Samtidig sikringsdokumentasjon kreves fortsatt. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018, men tidliganvendelse er tillatt. Selskapet har fortsatt ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 9.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte plikter til ytelse. En plikt til ytelse kan være en vare eller tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018, men tidliganvendelse er tillatt. Selskapet har fortsatt ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 15.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på selskapets regnskap.

2.3 DATTERSELSKAPER

Som datterselskaper regnes alle enheter der selskapet har bestemmende innflytelse/kontroll. Bestemmende innflytelse oppnås normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Datterselskaper innregnes etter egenkapitalmetoden. Det innebærer at selskapets andel av over- eller underskudd i datterselskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi sammen med ikke resultatførte egenkapitalendringer. Selskapet resultatfører ikke andel av underskudd dersom det medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ med mindre selskapet har påtatt seg forpliktelser på vegne av datterselskapet.

Kjøp av datterselskaper regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost settes lik virkelig verdi av eiendeler som ytes som vederlag ved kjøpet, egenkapitalinstrumenter som utstedes og pådratte forpliktelser ved overføring av kontroll.

2.4 SEGMENTINFORMASJON

Selskapets forretningsmessige segmenter er definert i forhold til forretningsområder hvor risiko og avkastning skiller seg fra hverandre. Selskapets forretningsområder er innskuddspensjon og ytelsesbasert tjenestepensjon.

2.5 OMRREGNING AV TRANSAKSJONER I UTENLANDSK VALUTA

(a) Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Selskapsregnskapet presenteres i norske kroner, som er den funksjonelle valutaen til selskapet.

(b) Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Valutagevinster – og tap på transaksjoner i utenlandsk valuta resultatføres. Det gjelder også omregning av pengeposter (eiendeler og gjeld) på balansedagen.

Omregningsdifferanser på ikke-pengeposter inngår som del av gevinst og tap ved vurdering til virkelig verdi. Omregningsdifferanser knyttet til ikke – pengeposter som aksjer til virkelig verdi over resultatet, inngår som et element i resultatført verdiendring.

2.6 IMMATERIELLE EIENDELER

Selskapets immaterielle eiendeler består av aktiverte IT- systemer. Ved kjøp av nytt IT – system aktiveres direkte henførbare kostnader utbetalt til systemleverandør, samt ekstern konsulentbistand og internt medgåtte kostnader for å få systemet installert og klart til bruk.

Ved videreutvikling av IT-systemer aktiveres både eksterne og interne kostnader jfr. ovenfor. Systemendringer som betraktes som vedlikehold kostnadsføres løpende.

Når et IT-system er ferdigstilt, avskrives aktiverte kostnader lineært over forventet brukstid. Ved senere aktiveringer grunnet videreutvikling avskrives disse over den opprinnelig fastsatte brukstid med mindre påkostningen øker systemets totale forventede brukstid.

Ved indikasjon på at balanseført verdi av et aktivert IT-system er høyere enn gjennvinnbart beløp, foretas det test for verdifall. Hvis balanseført verdi er høyere enn gjennvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til gjennvinnbart beløp.

2.7 FINANSIELLE INSTRUMENTER**2.7.1 Klassifisering**

Selskapets finansielle eiendeler er inndelt i selskapsportefølje og kundeportefølje. Investeringene i kundeporteføljen er videre inndelt i kollektivportefølje og investeringsvalgportefølje.

Selskapets finansielle eiendeler er klassifisert i følgende kategorier: Til virkelig verdi over resultat og finansielle eiendeler til amortisert kost. Hensikten med eiendelen bestemmer klassifikasjonen, og ledelsen foretar klassifiseringen ved anskaffelse av den finansielle eiendelen.

2.7.1.1 Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Denne kategorien inndeles i to underkategorier: holdt for omsetning og frivillig kategorisert til virkelig verdi over resultat ved anskaffelse etter virkelig verdioppsjon.

(a) Finansielle eiendeler holdt for omsetning er eiendeler som er anskaffet primært med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger.

(b) Finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Finansielle eiendeler klassifiseres i denne kategorien dersom de enten forvaltes som en gruppe, og hvor deres inntjening vurderes og rapporteres til ledelsen på grunnlag av virkelig verdi eller dersom klassifiseringen eliminerer eller reduserer regnskapsmessig inkonsistens i måling.

Gruppen omfatter investeringer i verdipapirfond (obligasjonsfond og aksjefond), sertifikater og bankinnskudd tilknyttet investeringsvirksomheten.

2.7.1.2 Finansielle eiendeler til amortisert kost

Denne kategorien inndeles i to underkategorier: Utlån og fordringer og investeringer som holdes til forfall.

(a) Utlån og fordringer er finansielle eiendeler, med unntak av derivater, med faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked eller som selskapet har intensjon om å selge på kort sikt eller har øremerket til virkelig verdi over resultat. Utlån og fordringer til amortisert kost består av:

- Utlån og fordringer tilknyttet investeringsvirksomheten
- Øvrige lån og fordringer, inklusiv fordringer på forsikringstakere

Utlån og fordringer i investeringsvirksomheten omfatter gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer dvs. obligasjoner som ikke er priset i et aktivt marked.

(b) Finansielle eiendeler som holdes til forfall består av finansielle eiendeler, som ikke er derivater, og som har faste eller bestembare betalinger og et definert forfallstidspunkt, og som selskapet har intensjon og evne til å holde til forfall med unntak for:

- De som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet.
- De som oppfyller definisjonen til lån og fordringer.

Finansielle eiendeler som holdes til forfall består av obligasjoner som man har en intensjon om å beholde til forfallstidspunktet og som prises i et aktivt marked.

2.7.2 Regnskapsføring og måling

Kjøp og salg av finansielle instrumenter innregnes i balansen til virkelig verdi på handelsdato, det vil si når selskapet har forpliktet seg til å kjøpe eller selge den finansielle eiendelen. Direkte kjøpsomkostninger inkluderes i anskaffelseskost med unntak for kjøpsomkostninger knyttet til finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat. For disse instrumentene kostnadsføres kjøpsomkostningene direkte. Finansielle eiendeler fraregnes når selskapet ikke lenger har rett til å motta kontantstrømmen fra eiendelen eller selskapet har overført all risiko og rettigheter knyttet til eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes når den underliggende plikten i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

2.7.2.1 Verdimåling til virkelig verdi

Prinsippene for beregning av virkelig verdi relatert til de ulike instrumentene fremkommer av note 7.

2.7.2.2 Verdimåling til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metode. Internrenten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer over forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte transaksjonskostnader samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av disse kontantstrømmene neddiskontert med internrenten.

2.7.3 Nedskrivning av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

Hver balansedag vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Ved vurderingen av om det foreligger verdiforringelse av en finansiell eiendel legges det vekt på hvorvidt utsteder/debitor har vesentlige finansielle vanskeligheter og om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold. Det vurderes om det er sannsynlig at skyldner går konkurs, hvorvidt det finnes et aktivt marked for eiendelen på grunn av finansielle vanskeligheter, eller om det observeres målbar nedgang i forventet kontantstrøm fra en gruppe finansielle eiendeler. Vurderingen baseres utelukkende på historiske forhold, fremtidige hendelser vurderes ikke uansett grad av sannsynlighet.

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall foretas det nedskrivning. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny, forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med hhv. opprinnelig effektiv rente (eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (eiendeler med flytende rente). Nedskrivningen føres mot avsetningskonto og innregnes i resultatregnskapet. En eventuell reversering av tidligere nedskrivning føres tilbake mot avsetningskonto via resultatet.

2.7.4 Presentasjon i balanse og resultatregnskap

2.7.4.1 Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet presenteres i balansen enten som «Aksjefondsandeler», «Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning» eller «Utlån og fordringer». Renteinntekter og aksjeutbytte inkluderes i linjen «Renteinntekter/utbytte på finansielle eiendeler». Øvrige verdiendringer inngår i linjen «Verdiendringer på investeringer».

2.7.4.2 Utlån og fordringer til amortisert kost

Utlån og fordringer til amortisert kost presenteres i balansen som «Obligasjoner». Renteinntekter inkluderes i linjen «Renteinntekter/utbytte på finansielle eiendeler». Verdiendringer som kan knyttes til objektive indikasjoner på verdifall samt valutaendringer inngår i linjen «Verdiendringer på investeringer».

2.7.4.3 Investeringer som holdes til forfall

Finansielle eiendeler som holdes til forfall består av obligasjoner og presenteres i balansen som «Investeringer som holdes til forfall». Renteinntekter etter effektiv rente metoden inkluderes i linjen «Renteinntekter/utbytte på finansielle eiendeler». Verdiendringer som kan knyttes til objektive indikasjoner på verdifall samt urealiserte valutaendringer inngår i linjen «Verdiendringer på investeringer».

2.7.5 Motregning

Finansielle eiendeler og finansiell gjeld er bare motregnet i den grad det foreligger en juridisk rett til å motregne eiendel mot gjeld, samt at forfallstidspunktet for eiendelen samsvarer med forfallstidspunktet for gjelden.

2.8 KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Som kontanter og bankinnskudd regnes kontantbeholdning og bankinnskudd tilknyttet daglig drift. Dette inngår i balansen på linjen for «Bankinnskudd». Selskapet har ingen kontantbeholdning pr.31.12.2015. Bankinnskudd tilknyttet forvaltningsvirksomheten er definert som finansiell eiendel og inngår i balansen på linjen for «Utlån og fordringer».

2.9 PENSJONSFORPLIKTELSE ER EGNE ANSATTE

Norsk regnskapsstandard for pensjoner (NRS 6) tillater anvendelse av IAS 19 Ytelser til ansatte. Selskapet har benyttet adgangen til å benytte IAS 19 ved måling og presentasjon av pensjoner til egne ansatte.

Selskapets pensjonsforpliktelser er forsikringsmessig delvis dekket gjennom offentlig tjenstepensjon i KLP ved medlemskap i Fellesordningen for kommuner og bedrifter («Fellesordningen»). Pensjonsansvar utover Fellesordningen dekkes over driften. Disse pensjonsordningene er ytelsesbaserte.

Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordninger er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen, med fradrag for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Bruttoforpliktelsen er beregnet med lineærmetoden. Bruttoforpliktelsen diskonteres til nåverdi ved bruk av rentene på norske høykvalitetsobligasjoner. Gevinster og tap som oppstår ved rekalkulering av forpliktelsen som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuariemessige forutsetninger føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår. Virkningen av endringer i ordningens ytelser resultatføres umiddelbart.

Presentasjon av pensjonskostnaden i resultatregnskapet følger av IAS 1. Av denne standarden fremkommer det valgdrag for netto renteelementet som kan klassifiseres enten som en driftsrelatert kostnad eller som en finanskostnad. Det valget som selskapet gjør må følges konsekvent for senere perioder. Selskapet har presentert pensjonskostnaden under regnskapslinjen «Forsikringsrelaterte driftskostnader», mens netto renteelementet er presentert i regnskapslinjen «Forvaltningskostnader og andre kostnader tilknyttet selskapsporteføljen». Estimatavviket er klassifisert i utvidet resultat.

2.10 KONTANTSTRØMMOPPSTILLING

Kontantstrømmoppstillingen er utarbeidet i samsvar med «Foreløpig Norsk Regnskapsstandard Kontantstrømmoppstilling». Kontanter og kontantekvivalenter er definert som beholdning av bankinnskudd på driftskonti. Bankinnskudd relatert til forvaltningsvirksomheten er ikke definert som kontanter i kontantstrømmoppstillingen. Kontantstrømmoppstilling er satt opp etter den direkte metoden.

2.11 SELSKAPETS EGENKAPITAL

Egenkapitalen i selskapet er delt i to klasser:

- a) Innskutt egenkapital
Innskutt egenkapital består av aksjekapital og overkursfond.
- b) Opptjent egenkapital
Selskapets opptjente egenkapital består av risikoutjevningfond og annen egenkapital.

Risikoutjevningfondet kan kun benyttes til å styrke premiereserven, og kan maksimalt utgjøre 150 prosent av årets risikopremie.

2.12 Regnskapsføring av inntekter

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift og eventuelle rabatter.

a) Inntekter fra tjenester

Premieinntekter inntektsføres med det beløp som forfaller i regnskapsåret. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning mot uopptjent premie. Årets tilflyttede reserver føres over resultatregnskapet, og inngår i premieinntektene.

b) Renteinntekter/kostnader

Renteinntekter og rentekostnader tilknyttet alle rentebærende finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost, inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetoden.

For rentebærende finansielle investeringer som måles til virkelig verdi, klassifiseres renteinntekten som «Renteinntekter/utbytte på finansielle eiendeler», mens effekten av renteendringer klassifiseres som «Verdiendringer på investeringer».

2.13 SKATT

Selskapet driver skattepliktig virksomhet.

Selskapet har fremførbart underskudd som kan benyttes til å motregne eventuelt skattepliktig overskudd. Ved avleggelsen av selskapsregnskapet vurderes balanseføring av utsatt skatt. Utsatt skattegjeld og skattefordel er beregnet som forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det kan sannsynliggjøres at selskapet vil ha tilstrekkelig skattemessig overskudd til å nyttiggjøre seg skattefordelen i fremtiden. Ved vurdering av sannsynlighet legges det vekt på historisk inntjening og forventet fremtidig skattemessig inntekt.

Selskapet er en del av et finanskonsern og et skattekonsern. Eventuelle skattemessige overskudd kan, med unntak for de begrensninger som er gjort gjeldende gjennom finansieringsvirksomhetsloven, kunne avgis i sin helhet til morselskapet som konsernbidrag med skattemessig effekt.

2.14 FORSIKRINGSKONTRAKTER

I henhold til IFRS 4 må det være knyttet betydelig forsikringsrisiko til kontrakten for at den skal kunne defineres som en forsikringskontrakt. Forsikringsproduktene selskapet tilbyr tilfredsstillende kravet om betydelig forsikringsrisiko, og er regnskapsført i samsvar med IFRS 4. I henhold til IFRS 4, vurderes forsikringskontraktene samlet som en forsikringskontrakt selv om den inneholder en finansiell del.

Det er gjennomført tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på de regnskapsførte forpliktelsene på forsikringskontraktene står i forhold til forsikringskundes kontraktmessige rettigheter. Selskapets avsetninger tilfredsstillende kravene i denne testen. Selskapet har fått tillatelse av Finanstilsynet til å benytte 7 år på oppreservering til nytt beregningsgrunnlag K2013, og IFRS 4 stiller derfor ikke ytterligere krav til reservering.

2.14.1 Avsetninger i forsikringsfond

2.14.1.1 Premiereserve

Netto premiereserve i pensjonsordningene er fastsatt som netto engangspremie for de opptjente alders-, uføre- og etterlattepensjoner. I tillegg er det avsatt administrasjonsreserve til de formål Finanstilsynet har anvist og ut fra selskapets faktiske omkostninger til disse formål.

2.14.1.2 Erstatningsavsetninger

Erstatningsavsetninger består av avsetninger for inntrufne, ennå ikke oppgjorte forsikringstilfeller.

2.14.1.3 Tilleggsavsetninger

Tilleggsavsetninger føres i resultatregnskapet under linjen «Endringer i forsikringsmessige avsetninger» som pliktige avsetninger. Tilleggsavsetningene er fordelt til kundene og kan anvendes til dekning av eventuelt avkastningsunderskudd, det vil si for avkastning på kundemidlene i intervallet null og opp til grunnlagsrenten. En eventuell negativ finansavkastning må dekkes fra egenkapital.

2.14.1.4 Premiefond

Premiefond inneholder forskuddsbetalte premier og eventuelle overskuddsmidler som fordeles til den enkelte kundes premiefondskonto. Premiefondsmidler kan benyttes til dekning av fremtidige premier.

2.14.1.5 Kursreguleringsfond

Kursreguleringsfondet er definert i norsk forsikringslovgivning, og det er knyttet til kollektivporteføljen i livsforsikring som et ufordelt, felles fond.

Kursreguleringsfondet består av netto urealiserte gevinster tilknyttet finansielle omløpsmidler. Dersom netto kursreserver er negative, settes kursreguleringsfondet til null. Endringer i kursreguleringsfondet føres over resultatregnskapet.

2.14.2 Resultatelementer i livsforsikring

2.14.2.1 Avkastningsresultat

For å beregne avkastningsresultatet, har man innført et skille mellom investeringer som dekker forpliktelsene selskapet har overfor forsikringstakerne, og andre eiendeler. Dette fremkommer i rapporteringen som henholdsvis kollektiv- og selskapsportefølje. Kollektivporteføljen kan videre deles inn i underporteføljer med ulik investeringsprofil. Avkastningsresultatet består av avkastningen på kollektivporteføljen fratrukket grunnlagsrenten. Positivt avkastningsresultat tilfaller kundene, mens negativt avkastningsresultat må dekkes inn fra kundenes tilleggsavsetninger og/eller fra egenkapitalen. Selskapet fakturerer et særskilt premieelement (rentegarantipremie) for å innestå rentegarantien. Dette premieelementet inngår i resultat til selskapets egenkapital.

For kunder med investeringsvalg er det ikke gitt avkastningsgaranti og finansavkastningen tilskrives kunde uavhengig av oppnådd avkastning.

2.14.2.2 Risikoresultat

Risikoresultatet er et uttrykk for utviklingen av dødelighet og uførhet i den forsikrede bestanden i perioden i forhold til forutsatt i selskapets premietariff.

For produkter med overskuddsdeling vil et positivt risikoresultat tilbakeføres til kundene, men det er anledning til å holde tilbake inntil halvparten av et positivt risikoresultat i risikoutjevningsfond under egenkapitalen. Et eventuelt negativt risikoresultat må dekkes av risikoutjevningsfond eller øvrig egenkapital i selskapet.

For produkter uten rett til overskudd på risikoresultatet føres risikoresultatet i sin helhet mot selskapets egenkapital.

2.14.2.3 Administrasjonsresultat

Administrasjonsresultatet er lik pris for tjenester knyttet til administrasjon og pris for forvaltning av kapital fratrukket selskapets faktiske omkostninger. Administrasjonsresultatet tilfaller i sin helhet selskapets egenkapital.

2.14.2.4 Avkastning på selskapsporteføljen

Avkastning på midler i selskapsporteføljen tilfaller selskapets egenkapital.

2.14.3 Fripoliser

For fripoliser er det overskuddsdeling, slik at minst 80 prosent av oppnådd avkastning på midlene til forvaltning tilfaller kundene, maksimalt 20 prosent tilfaller selskapet.

2.14.4 Grunnlagsrente

Grunnlagsrenten representerer den garanterte høyeste tillatte finansavkastning som forsikringsgiver kan garantere på kundemidlene i en forsikringskontrakt. For nytegnede kontrakter inngått 01.01.2006 eller senere er grunnlagsrenten 2,75 %. For tidligere kontrakter er grunnlagsrenten 4,0 % for opptjening før 01.01.2004, 3,0 % for ny opptjening etter 01.01.2004, og 2,5% for ny opptjening fra 01.01.2012. (Grunnlagsrenten er satt ytterligere ned til 2,0% for opptjening fra og med 01.01.2015).

Selskapets totale gjennomsnittlig grunnlagsrente i bransjen kollektiv pensjon utgjorde i 2014 3,30 %. Selskapets totale gjennomsnittlig grunnlagsrente i bransjen kollektiv pensjon utgjorde i 2015 3,15 %.

2.14.5 Dødelighet og uførhet

For uførerisiko benyttes forutsetninger basert på selskapets uføreefaringer.

Fra 1.1.2014 benyttes nytt beregningsgrunnlag K2013 på opplevels- og dødsrisiko. K2013 er minimum beregningsgrunnlag for premieberegninger og avsetninger for kollektiv pensjonsforsikring i Norge – fastsatt av Finanstilsynet i mars 2013. K2013 erstatter beregningsgrunnlaget K2005 med sikkerhetsmarginer i henhold til den minstestandard Finanstilsynet fastsatte i 2007.

2.14.6 Overskuddsmidler avsatt til kunder

Årets avkastnings- og risikooverskudd er i hovedsak benyttet til å finansiere oppreservering for nye forutsetninger om lengre levetid basert på nytt beregningsgrunnlag K2013. Denne reservestyrkingen inngår som en del av de forsikringsmessige forpliktelsene på balansetidspunktet.

2.14.7 Flytting

Mottatte premiereserver i forbindelse med flytting er vist på egen linje i resultatet, og utgjør en del av premieinntektene. Overførte premiereserver, kursreserver og tilleggsavsetninger i forbindelse med flytting av kontrakter ut av selskapet, presenteres som en erstatningskostnad i resultatregnskapet. Netto effekt på premiereserve som skyldes flytting inngår i linjen «Overføring av premiereserve til/fra andre forsikringselskaper».

Note 3 Viktige regnskapsestimater og vurderinger

Selskapet utarbeider estimater og antakelser om framtidige forhold. Disse evalueres løpende, og er basert på historiske erfaringsdata og forventninger om sannsynlige framtidige hendelser vurdert ut i fra data som foreligger på tidspunktet for avleggelsen av regnskapet.

Det må forventes at estimatene vil avvike fra det endelige utfall, og nedenfor omtales de områdene hvor det er betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseførte verdier i framtidige perioder.

3.1. FORSIKRINGSKONTRAKTER

Ved beregning av forsikringsmessige avsetninger i bransjen kollektiv pensjonsforsikring, baseres forutsetningene om uførisiko på morselskapets uføreefaringer frem til 1995, med senere styrking i tråd med risikoutviklingen.

For de øvrige risikoelementer, herunder opplevelsesrisiko, har vi tidligere benyttet forutsetningene¹ fra beregningsgrunnlaget K2005 med sikkerhetsmarginer i henhold til den minstestandard Finanstilsynet fastsatte i 2007. Marginene i dødelighetsgrunnlaget har blitt mindre de senere årene, og Finanstilsynet fastsatte i mars 2013 et nytt minimum beregningsgrunnlag for premieberegninger og avsetninger for kollektiv pensjonsforsikring i Norge. Dette nye tariff grunnlaget K2013 er benyttet fra 1.1.2014 på risiko knyttet til død og opplevelse.

3.2 PENSJONSFORPLIKTELSE EGT ANSATTE

Nåverdien av netto pensjonsforpliktelser selskapet har overfor sine ansatte, avhenger av en rekke forutsetninger av økonomisk og demografisk art. Selskapet følger «Veiledningen for fastsettelse av pensjonsforutsetninger» utgitt av Norsk regnskapsstiftelse (NRS). Oppdatert veiledning utgitt i januar 2016 er lagt til grunn for oppdatert måling av beste estimat for påløpt forpliktelse og midler per 31.12.2015.

Ved regnskapsføring av pensjonsordninger etter IAS 19 og NRS 6 må en rekke aktuarmessige forutsetninger fastsettes. Fastsettelsen involverer betydelige elementer av skjønn og praktiske tilnærminger. Det er lagt vekt på at forutsetningene er innbyrdes konsistente. De parameterne som er av størst betydning for netto pensjonsforpliktelser, er diskonteringsrente, forutsetning om framtidig lønnsvekst, forutsetning om framtidig regulering av folketrygdens grunnbeløp (G-regulering), pensjonsregulering, forutsetninger om framtidig levealder og framtidig uttakstilbøyelighet av AFP.

Selskapet benytter seg av valgadgangen gitt av «Veiledning for fastsettelse av pensjonsforutsetninger» til å bruke renten for

foretaksobligasjoner (OMF) som diskonteringsrente med den begrunnelse at man mener at det foreligger et likvid marked for foretaksobligasjoner med lang løpetid. I denne vurderingen er det tatt hensyn til markedsvolum, bid/ask spread, pris pålitelighet, omsetningsvolum- og hyppighet og utstedervolum. Pr. 31.12.2015 har man brukt en diskonteringsrente på 2,7 %.

Forutsetningene om framtidig lønnsvekst, framtidig G-regulering/pensjonsregulering er fastsatt i tråd med veiledningens konkrete anbefaling til henholdsvis 2,50 prosent (lønnsvekst) og 2,25 prosent (regulering av G/pensjoner). For den kommunale pensjonsordningen skal pensjonsreguleringen være lik G-reguleringen.

Ved måling av påløpt pensjonsforpliktelse (beste estimat) pr 31.12.2015 har selskapet lagt til grunn dødelighetstabell K2013BE som tar utgangspunkt i FNO sine analyser av dødeligheten i livsforsikringsbestandene i Norge og SSBs framskrivinger.

Det er lagt til grunn en framtidig uttakstilbøyelighet på 45 prosent, det vil si de som tar ut AFP ved fylte 62 år.

3.3 VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE EIENDELER

Finansielle eiendeler som er klassifisert som eiendeler der endringer i virkelig verdi resultatføres, er i stor grad eiendeler som omsettes i et marked slik at markedsværdien kan fastsettes med stor grad av sikkerhet. For noterte papirer med liten omsetning, vurderes det hvorvidt den observerbare kursen kan antas å være reell.

3.4 TAP PÅ FINANSIELLE EIENDELER

Selskapets portefølje av anleggsobligasjoner inkludert anleggsobligasjoner som holdes til forfall, vurderes enkeltvis hvert kvartal med tanke på nedskrivningsbehov. Porteføljen består av verdipapirer hvor utsteder har høy rating fra et anerkjent ratingbyrå. Dersom utsteders rating endres negativt foretas det nedskrivning kun dersom ratingnivået endres negativt med et større intervall og/eller det i tillegg observeres forhold som oppfattes som en objektiv hendelse som innvirker på framtidige kontantstrømmer fra investeringen. Nedskrivningsbehov beregnes som verdien av opprinnelig forventet kontantstrøm og ny forventet kontantstrøm. Det vil være usikkerhet til beregning av ny, forventet kontantstrøm.

3.5 AKTIVERT PROGRAMVARE

Ved mistanke om verdifall, foretas det nedskrivningstest for å kontrollere om bokført verdi for aktivert programvare er til stede. I den forbindelse estimeres gjenvinnbart beløp. Det foreligger usikkerhet knyttet til estimat av kontantstrømmer og diskonteringsfaktor i forbindelse med beregning av gjenvinnbart beløp.

¹ En forsikringskontrakt med opplevelsesrisiko er utformet slik at forsikringssummen kommer til utbetaling dersom forsikrede lever på et nærmere avtalt tidspunkt eller periode.

Note 4 Egenkapital, antall aksjer

Tusen kroner	Aksje-kapital	Overkurs-fond	Innskutt egenkap.	Akkumulert underskudd	Risiko-utjevn.fond	Opptjent egenkap.	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2015	27 250	218 000	245 250	-146 381	4 949	-141 432	103 818
Kapitalutvidelse 2015	500	230 500	231 000				231 000
Selskapets resultat 2015				-22 775	-964	-23 739	-23 740
Egenkapital 31.12.2015	27 750	448 500	476 250	-169 156	3 985	-165 172	311 078

Selskapet har en aksjeklasse fordelt på 250 000 aksjer á kr 111,00. Det er ingen bestemmelser i vedtektene vedrørende begrensninger i stemmerett.

Note 5 Resultatanalyse - bransjefordelt

2015 Tusen kroner	Ytelses- pensjon	Innskudds- pensjon	Sum
Beregningsmessige omkostninger	9 550	6 127	15 677
- Faktiske omkostninger	-15 592	-27 612	-43 204
Administrasjonsresultat	-6 042	-21 485	-27 527
Netto finansinntekter	63 562	15 593	79 155
- Pliktige renter	-24 011	0	-39 604
- Kursreguleringsfond	-1 104	0	-1 104
- Avkastning tilført kunder i innskuddspensjon	0	-15 593	-15 593
Avkastningsresultat	22 854	0	22 854
Rentegarantipremie	4 117	0	4 117
Fortjenesteelement	3 126	0	3 126
Risikoresultat	-1 810	0	-1 810
Sum administrasjons-/avkastnings- og risikoresultat m.v.	22 245	-21 485	760
Reservestyrking	-16 052	0	-16 052
Avsatt til tilleggsavsetninger	-7 895	0	-7 895
Avsatt til kunder	-1 704	0	-1 704
Resultat av teknisk regnskap	-3 406	-21 485	-24 891
Resultat av ikke-teknisk regnskap			729
Andre resultatkomponenter			423
Totalresultat selskapet			-23 740
2014 Tusen kroner	Ytelses- pensjon	Innskudds- pensjon	Sum
Beregningsmessige omkostninger	6 848	4 283	11 131
- Faktiske omkostninger	-18 882	-22 979	-41 861
Administrasjonsresultat	-12 034	-18 696	-30 730
Netto finansinntekter	75 163	60 061	135 224
- Pliktige renter	-37 573	0	-37 573
- Kursreguleringsfond	-20 325	0	-20 325
- Avkastning tilført kunder i innskuddspensjon	0	-60 061	-60 061
Avkastningsresultat	17 265	0	17 265
Rentegarantipremie	2 355	0	2 355
Fortjenesteelement	2 479	0	2 479
Risikoresultat	5 212	0	5 212
Sum administrasjons-/avkastnings- og risikoresultat m.v.	15 277	-18 696	-3 419
Reservestyrking	-22 525	0	-22 525
Avsatt til kunder	-1 164	0	-1 164
Resultat av teknisk regnskap	-8 412	-18 696	-27 107
Resultat av ikke-teknisk regnskap			4 360
Andre resultatkomponenter			-1 981
Totalresultat selskapet			-24 728

Note 6 Netto inntekter fra finansielle investeringer

2015 Tusen kroner	Selskaps- porteføljen	Kollektiv- porteføljen	Investerings- valgporteføljen	Sum
Resultat datterforetak	0	26 015	0	26 015
Sum inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	0	26 015	0	26 015
Renter bank	27	315	86	427
Sum renteinntekter finansielle instrumenter til virkelig verdi	27	315	86	427
Renter obligasjoner amortisert kost	0	27 765	0	27 765
Sum renteinntekter finansielle instrumenter til amortisert kost	0	27 765	0	27 765
Utbytte/renter aksjer og andeler	1 644	8 363	10 262	20 269
Sum renteinntekter og utbytte på finansielle eiendeler	1 670	36 443	10 348	48 461
Verdiendring aksjer og andeler	-1 062	1 104	-10 776	-10 734
Sum verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi	-1 062	1 104	-10 776	-10 734
Sum verdiendringer på investeringer	-1 062	1 104	-10 776	-10 734
Realisert aksjer og andeler	0	0	12 930	12 930
Realisert obligasjoner	96	0	3 091	3 187
Sum realiserte finansielle instrumenter til virkelig verdi	96	0	16 021	16 116
Sum realisert gevinst og tap på investeringer	96	0	16 021	16 116
Sum netto inntekter fra investeringer	704	63 562	15 593	79 859
2014 Tusen kroner	Selskaps- porteføljen	Kollektiv- porteføljen	Investerings- valgporteføljen	Sum
Resultat datterforetak	0	12 641	0	12 641
Resultat tilknyttede foretak	0	0	0	0
Sum inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	0	12 641	0	12 641
Renter bank	750	-199	85	636
Renter obligasjoner virkelig verdi	75	0	0	75
Sum renteinntekter finansielle instrumenter til virkelig verdi	825	-199	85	711
Renter obligasjoner amortisert kost	0	25 951	0	25 951
Sum renteinntekter finansielle instrumenter til amortisert kost	0	25 951	0	25 951
Utbytte/renter aksjer og andeler	1 244	7 050	6 212	14 506
Sum renteinntekter og utbytte på finansielle eiendeler	2 069	32 802	6 297	41 168
Verdiendring aksjer og andeler	1 776	20 325	44 325	66 426
Verdiendring obligasjoner	-85	0	0	-85
Sum verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi	1 691	20 325	44 325	66 341
Sum verdiendringer på investeringer	1 691	20 325	44 325	66 341
Realisert aksjer og andeler	181	9 409	8 535	18 124
Realisert obligasjoner	200	-14	904	1 090
Sum realiserte finansielle instrumenter til virkelig verdi	380	9 395	9 439	19 214
Sum realisert gevinst og tap på investeringer	380	9 395	9 439	19 214
Sum netto inntekter fra investeringer	4 140	75 163	60 061	139 364

Noten viser netto inntekter fra finansielle eiendeler spesifisert på type aktiva, fordelt på henholdsvis selskaps-, kollektiv- og investeringsvalgporteføljen.

Note 7 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi av investeringer notert i et aktivt marked er basert på gjeldende kjøpskurs. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand. Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller verdipapiret ikke er notert på børs eller tilsvarende, benyttes verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi. Disse baseres bl.a. på informasjon om nylige gjennomførte transaksjoner på forretningsmessige vilkår, henvisning til omsetning av lignende instrumenter og prising ved hjelp av eksternt innhentede rentekurver og rentedifferansekurver. Estimatenes bygger i størst mulig grad på eksterne observerbare markedsdata, og i liten grad på selskaps-spesifikk informasjon.

De ulike finansielle instrumenter prises dermed på følgende måte:

- a) Aksjer (noterte)
Likvide aksjer verdsettes som hovedregel på basis av priser levert fra indekssleverandør. Samtidig sammenlignes priser mellom ulike kilder for å fange opp eventuelle feil. Følgende kilder benyttes for aksjer:
Oslo Børs
Morgan Stanley Capital International (MSCI)
Reuters
Oslo Børs har førsteprioritet, deretter MSCI og til slutt Reuters.
- b) Andre aksjer (datter)
Dette gjelder kun aksjer i datterselskap. Her benyttes egenkapitalmetoden.
- c) Utenlandske rentepapirer
Utenlandske rentepapirer prises i hovedregel på bakgrunn av priser innhentet fra indekssleverandør. Samtidig sammenlignes priser mellom flere ulike kilder for å fange opp eventuelle feil. Følgende kilder benyttes:
JP Morgan
Barclays Capital Indices
Bloomberg
Reuter

JP Morgan og Barclays Capital Indices har førsteprioritet (de dekker henholdsvis stat og foretaksobligasjoner). Deretter benyttes Bloomberg foran Reuters med bakgrunn i Bloomborgs priskilde Business Valuator Accredited in Litigation (BVAL). BVAL inneholder verifiserte priser fra Bloomberg. Sisteprioritet er Reuters.

- d) Norske rentepapirer - stat
Til prising av norske statsobligasjoner benyttes Bloomberg som kilde. Det er Oslo Børs som leverer prisen (via Bloomberg). Kursene sammenlignes med kursene fra Bloomberg for å avdekke eventuelle feil.
- e) Norske rentepapirer - annet enn stat
Norske rentepapirer unntatt stat prises hovedsakelig direkte på kurser fra Nordic Bond Pricing. For de papirene som ikke inngår hos Nordic Bond Pricing prises teoretisk. Ved teoretisk prising benyttes en nullkupongkurve, samt rentedifferansekurver til prisingen. Reuters benyttes som kilde til nullkupongkurven fra 0 til 10 år. Fra 12 år og over benyttes Bloomberg som kilde siden Reuters ikke leverer priser over 10 år. Rentedifferansekurvene mottas fra Verdipapirfondenes forening. Disse er basert på innhentede rentedifferansekurver fra fem ulike markedsaktører som blir omarbeidet til en snittkurve.
Rentedifferansekurvene mottas fra Verdipapirfondenes forening. Disse er basert på innhentede rentedifferansekurver fra fem ulike markedsaktører som blir omarbeidet til en snittkurve.
- f) Rentepapirer utstedt av utenlandske foretak, men denominert i kroner
Virkelig verdi beregnes etter samme prinsipp som for norske rentepapirer beskrevet ovenfor. Rentedifferansekurver levert av SE Banken og Swedbank omarbeides til en snittkurve som legges til grunn for beregningen av virkelig verdi.
- g) Obligasjoner som måles til amortisert kost (herunder obligasjoner som holdes til forfall)
Markedskurser innhentes for disse verdipapirene etter samme prinsipp som for norske rentepapirer beskrevet ovenfor. Spreadkurvene leveres av SE Banken og Swedbank.

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi, foretas det på balansedagen en vurdering av hvorvidt det finnes objektive indikatorer for verdiforringelse av den enkelte finansielle eiendel eller en gruppe av ensartede finansielle eiendeler.

31.12.2015	Selskapsporteføljen		Kollektivporteføljen		Investeringsvalg	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Tusen kroner						
Datterselskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden						
Aksjer og andeler i datterforetak	0	0	167 790	167 790	0	0
Sum datterforetak	0	0	167 790	167 790	0	0
Eiendeler regnskapsført til amortisert kost						
Investeringer som holdes til forfall						
Norske hold til forfall obligasjoner	0	0	105 863	114 544	0	0
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	2 577	2 577	0	0
Sum investeringer som holdes til forfall	0	0	108 439	117 120	0	0
Obligasjoner klassifisert som utlån og fordring						
Norske obligasjonslån	0	0	209 948	225 995	0	0
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	6 123	6 123	0	0
Utenlandske obligasjonslån	0	0	354 397	385 290	0	0
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	7 524	7 524	0	0
Sum obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	0	0	577 991	624 931	0	0
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	0	0	686 430	742 051	0	0
Eiendeler regnskapsført til virkelig verdi						
Norske rentefond	285 685	285 685	425 140	425 140	590 473	590 473
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	285 685	285 685	425 140	425 140	590 473	590 473
Norske aksjefond	14 942	14 942	141 552	141 552	582 728	582 728
Sum aksjefondsandeler	14 942	14 942	141 552	141 552	582 728	582 728
Utlån og fordringer	1 220	1 220	14 166	14 166	9 193	9 193
Sum utlån og fordringer	1 220	1 220	14 166	14 166	9 193	9 193
Andre finansielle eiendeler	5	5	190	190	86	86
Sum andre finansielle eiendeler	5	5	190	190	86	86
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	301 851	301 851	581 048	581 048	1 182 480	1 182 480
Sum investeringer	301 851	301 851	1 435 268	1 490 889	1 182 480	1 182 480

31.12.2014	Selskapsporteføljen		Kollektivporteføljen		Investeringsvalg	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Tusen kroner						
Datterselskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden						
Aksjer og andeler i datterforetak	0	0	124 208	124 208	0	0
Sum datterforetak	0	0	124 208	124 208	0	0
Eiendeler regnskapsført til amortisert kost						
Norske hold til forfall obligasjoner	0	0	111 913	124 754	0	0
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	2 893	2 893	0	0
Utenlandske hold til forfall obligasjoner	0	0	20 000	22 324	0	0
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	406	406	0	0
Sum investeringer som holdes til forfall	0	0	135 213	150 378	0	0
Norske obligasjonslån	0	0	210 097	235 192	0	0
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	6 369	6 369	0	0
Utenlandske obligasjonslån	0	0	246 035	286 246	0	0
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	5 921	5 921	0	0
Sum obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	0	0	468 421	533 728	0	0
Sum finansielle eiendeler til amortisert kost	0	0	603 634	684 106	0	0
Eiendeler regnskapsført til virkelig verdi						
Norske rentefond	88 452	88 452	411 203	411 203	439 427	439 427
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	88 452	88 452	411 203	411 203	439 427	439 427
Norske aksjefond	4 796	4 796	136 028	136 028	397 707	397 707
Sum aksjefondsandeler	4 796	4 796	136 028	136 028	397 707	397 707
Utlån og fordringer	101	101	27 514	27 514	4 635	4 635
Sum utlån og fordringer	101	101	27 514	27 514	4 635	4 635
Andre finansielle eiendeler	0	0	0	0	137	137
Sum andre finansielle eiendeler	0	0	0	0	137	137
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	93 349	93 349	574 744	574 744	841 905	841 905
Sum investeringer	93 349	93 349	1 302 586	1 383 058	841 905	841 905

Note 8 Virkelig verdi hierarki

31.12.2015				
Tusen kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler				
Selskapsporteføljen				
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	285 685	0	0	285 685
Obligasjonsfond	285 685	0	0	285 685
Utlån og fordringer	1 220	0	0	1 220
Aksjer og andeler	14 942	0	0	14 942
Aksjefond	14 942	0	0	14 942
Andre finansielle eiendeler	0	5	0	5
Sum selskapsporteføljen	301 847	5	0	301 851
Kollektivporteføljen				
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	425 140	0	0	425 140
Obligasjonsfond	425 140	0	0	425 140
Utlån og fordringer	14 166	0	0	14 166
Aksjer og andeler	141 552	0	0	141 552
Aksjefond	141 552	0	0	141 552
Andre finansielle eiendeler	0	190	0	190
Sum kollektivporteføljen	580 858	190	0	581 048
Investeringsvalgporteføljen				
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	590 473	0	0	590 473
Obligasjonsfond	590 473	0	0	590 473
Utlån og fordringer	9 193	0	0	9 193
Aksjer og andeler	582 728	0	0	582 728
Aksjefond	582 728	0	0	582 728
Andre finansielle eiendeler	0	86	0	86
Sum investeringsvalgporteføljen	1 182 394	86	0	1 182 480
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	2 065 098	281	0	2 065 379

31.12.2014		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Tusen kroner					
Eiendeler					
Selskapsporteføljen					
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		88 452	0	0	88 452
Obligasjonsfond		88 452	0	0	88 452
Utlån og fordringer		101	0	0	101
Aksjer og andeler		4 796	0	0	4 796
Aksjefond		4 796	0	0	4 796
Sum selskapsporteføljen		93 349	0	0	93 349
Kollektivporteføljen					
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		411 203	0	0	411 203
Obligasjonsfond		411 203	0	0	411 203
Utlån og fordringer		27 514	0	0	27 514
Aksjer og andeler		136 028	0	0	136 028
Aksjefond		136 028	0	0	136 028
Sum kollektivporteføljen		574 744	0	0	574 744
Investeringsvalgporteføljen					
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		439 427	0	0	439 427
Obligasjonsfond		439 427	0	0	439 427
Utlån og fordringer		4 635	0	0	4 635
Aksjer og andeler		397 707	0	0	397 707
Aksjefond		397 707	0	0	397 707
Sum investeringsvalgporteføljen		841 769	137	0	841 905
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		1 509 862	137	0	1 509 998

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

- Nivå 1: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer .
- Nivå 2: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdata. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisdende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.
- Nivå 3: Instrumenter på nivå 3 innehar ingen observerbare markedsdata eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt. Per 31.12.2015 er det ingen instrumenter i dette nivået hos KLP Bedriftspensjon AS.

I 2015 har det ikke blitt flyttet papirer mellom nivåene i virkelig verdi hierarkiet. Ved flytting mellom nivåene tas det utgangspunkt i verdiene ved slutten av rapporteringsperioden.

Note 9 Eiendeler i forsikring med investeringsvalg

Tusen kroner	Antall andeler	Kurs	Virkelig verdi 31.12.2015	Gj.sn avkastning pr. andel %	Gj.sn avkastning pr. andel hele kroner	Virkelig verdi 31.12.2014
Andeler i aksjefond						
KLP Aksjglobal Indeks II	219 687	1 852,34	406 936	2,23 %	40	279 850
KLP Aksjenorge Indeks	93 141	1 887,38	175 792	5,71 %	102	117 856
Sum andeler i aksjefond	312 828		582 728			397 707
Andeler i obligasjonsfond						
KLP Obligasjon 5 år	210 934	1 289,90	272 083	0,59 %	8	203 765
KLP Obligasjon Global I	247 351	1 134,59	280 642	1,21 %	14	205 844
Sum andeler i obligasjonsfond	458 285		552 725			409 608
Andeler i pengemarkedsfond						
KLP Pengemarked	37 925	995,341	37 748	1,32 %	13	29 819
Sum andeler i pengemarkedsfond	37 925		37 748			29 819
Sum andeler i verdipapirfond			1 173 201			837 134
Bankinnskudd			9 193			4 635
Andre eiendeler			86			137
Sum eiendeler i forsikring med investeringsvalg			1 182 480			841 905
Prosent			1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
Avkastning per kvartal			3,09 %	-0,85 %	-3,44 %	3,77 %

Beholdningens avkastning er verdiendring på innskutt beløp, og tar hensyn til transaksjoner i perioden. Dette betegnes som pengevektet avkastning. Fondets avkastning er den totale avkastningen for fondet, også kalt tidsvektet avkastning.

Dersom det ikke er foretatt transaksjoner i perioden, er beholdningens og fondets avkastning den samme.

Note 10 Risikostyring

Selskapet er gjennom sin virksomhet eksponert både for forsikringsrisiko og finansiell risiko. For selskapet er den overordnede risikostyringen innrettet mot at den finansielle risikoen håndteres på en slik måte at man til en hver tid imøtekommer de forpliktelsene forsikringskontraktene påfører virksomheten.

Den overordnede risikoen håndteres sentralt av konsernets Økonomi- og finansdivisjon som i tett samarbeid med driftsenhetene, ivaretar at styrets retningslinjer for risikohåndtering blir ivaretatt.

10.1.1 Forsikringsrisiko

Forsikringsrisiko består av risikoen for at en framtidig, definert hendelse som selskapet har forpliktet seg til å yte økonomisk vederlag for, inntreffer. Forsikringsmessige resultater vil være mer stabile og forutsigbare jo større porteføljen er.

Selskapets forsikringsvirksomhet er innen bransjen kollektiv pensjon regulert i innskuddspensjons-, foretakspensjons- og tjenestepensjonsloven. De største risikoer i kollektiv pensjon er uførisiko og opplevelsesrisiko, mens dødsrisiko er noe mindre tungtveiende.

Forsikringsrisiko avdempes generelt gjennom avsetninger for framtidig forventede erstatninger på eksisterende kontrakter, pricing av risikoelementet i forsikringspremien, og gjennom reassuransekontrakter.

10.1.2 Forsikringsmessige avsetninger

De forsikringsmessige avsetningene er satt til et forventningsrett nivå, med tillegg av sikkerhetsmarginer. I tillegg er det foretatt avsetninger til risikoutjevningfond for å møte uventede svingninger i erstatningstilfeller.

Fra 1.1.2014 benyttes nytt beregningsgrunnlag K2013 på opplevelses- og dødsrisiko. K2013 er minimum beregningsgrunnlag for premieberegninger og avsetninger for kollektiv pensjonsforsikring i Norge – fastsatt av Finanstilsynet i mars 2013. K2013 erstatter beregningsgrunnlaget K2005 med sikkerhetsmarginer i henhold til den minstestandard Finanstilsynet fastsatte i 2007.

Selskapet har søkt Finanstilsynet om å benytte 7 år fra og med 1.1.2014 på oppreservering til nytt beregningsgrunnlag K2013. Ved omregning til nytt beregningsgrunnlag pr. 01.01.2015 var det totale reservekravet lik 92 millioner kroner. Det er avsatt 68 millioner kroner til oppreservering pr. 31.12.2015. KLP Bedriftspensjon AS må dekke minimum 20 prosent (18 millioner kroner) av det totale oppreserveringsbehovet. Pr. 31.12.2015 er det avsatt 10 millioner kroner til oppreservering fra egenkapitalen.

På kontrakter som blir fullt oppresvert før utløpet av oppreserveringsperioden på 7 år vil KLP Bedriftspensjons bidrag fra egenkapitalen tilføres over en periode på inntil 3 år.

10.1.3 Premiefastsettelse

Utviklingen i selskapets forsikringsrisiko følges løpende. Risikoresultat og framtidige forventinger til utvikling i forsikret risiko basert på observasjoner og risikoteoretiske modeller danner grunnlag for prising av risikoelementet i premien. Premiene fastsettes årlig. Bransjen kollektiv pensjon har en høy grad av forutsigbarhet og stabilitet i tariffene. Normalt vil de derfor ligge fast i flere år av gangen.

10.1.4 Reassuranse og reassuranseprogram

Slik forsikringskontraktene er fastsatt er den løpende risiko generelt innenfor rammen av selskapets risikobærende evne. Behovet for reassuranse er derfor begrenset.

Ettersom flere/mange forsikrede arbeider på samme lokasjon er det imidlertid behov for å beskytte seg mot at et stort antall dødsfall og/eller uføretilfeller inntreffer som følge av en og samme begivenhet. Selskapet har derfor tegnet en katastrofereassuranseavtale med Swiss Re. Avtalen dekker inntil 20 mill. kr. utover selskapets egenregning på 5 mill. kr. ved begivenheter som fører til at flere enn 3 personer dør eller blir uføre. Avtalen dekker ikke begivenheter som følge av epidemier, krig og terrorisme.

10.1.5 Følsomhetsberegninger i kollektiv pensjon

Effekten av en umiddelbar 20% økning i uførehyppighet ville med dagens bestand innebære en effekt på minus 6 millioner kroner på årets risikoresultat.

En umiddelbar 10% reduksjon i dødeligheten ville med dagens bestand innebære en effekt på 0,9 millioner kroner på årets risikoresultat.

10.2 FINANSIELL RISIKO

Selskapets finansielle mål er å oppnå en konkurransedyktig og stabil avkastning, samtidig som soliditeten i selskapet tilfredsstiller eksterne og interne krav. KLP Bedriftspensjon AS har en langsiktig investeringsstrategi hvor risikotagningen til enhver tid er tilpasset selskapets risikobærende evne. Fokus i forvaltningen er kostnadseffektivitet, langsiktighet og bredt diversifiserte porteføljer med mål om å oppnå konkurransedyktig og stabil avkastning til kunder og eiere over tid.

Selskapets finansielle risiko består av likviditetsrisiko, markedsrisiko og kredittisiko.

10.2.1 Likviditetsrisiko

Risikoen for at KLP Bedriftspensjon ikke skal ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld er i utgangspunktet svært liten ettersom det meste av selskapets eiendeler er plassert i likvide verdipapirfundsandeler som kan selges ved likviditetsbehov. Likviditetsrisikoen for selskapet knytter seg således først og fremst til kostnader ved frigjøring av midler.

Selskapets likviditetsstrategi innebærer at selskapet til enhver tid skal ha tilstrekkelige likvide midler til å møte selskapets forpliktelser ved forfall, uten at det påløper kostnader av betydning knyttet til å frigjøre midler. Aktivasammensetningen i selskapets porteføljer skal være tilstrekkelig likvid til å kunne dekke annet likviditetsbehov som kan oppstå.

KLP Kapitalforvaltning AS forvalter selskapets likviditet. Det er etablert interne rammer for størrelsen på likviditetsbeholdningen. Konsernets enhet for risikostyring overvåker og rapporterer utviklingen i likviditetsbeholdningen fortløpende. Styret vedtar årlig en kapitalforvaltnings- og likviditetsstrategi for selskapet. Likviditetsstrategien inneholder blant annet rammer, ansvarsforhold, risikomål og beredskapsplan for likviditetsstyringen.

10.2.2 Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser på ulike aktiva som aksjer, obligasjoner, eiendom og andre verdipapirer,

og valuta. Markedsrisikoen avhenger både av hvor stor eksponering en har i de ulike aktiva og av volatiliteten i markedsprisene. Utviklingen i norske og internasjonale verdipapirmarkeder har generelt stor betydning for selskapets resultater.

Risiko som følge av verdifall i ulike aktiva er den største finansielle risikoen på kort sikt. Risikoen på aktivasiden har vært stabil og moderat gjennom 2015, med en aksjeeksponering rundt 10 prosent. Aksjerisiko er den største risikofaktoren ved utgangen av året, etterfulgt av eiendomsrisikoen og kredittobligasjonsrisikoen.

På lengre sikt er imidlertid vedvarende lavt rentenivå en mer dominerende risikofaktor for KLP Bedriftspensjon AS. For produkter med årlig prising av rentegarantien vil denne risikoen ikke bæres av forsikrings-selskapet. For fripoliser med overskuddsdeling og uten prising av rentegarantien utgjør imidlertid et vedvarende lavt rentenivå en risikofaktor.

KLP Bedriftspensjon AS valutasikrer hoveddelen av internasjonal eksponering. I all hovedsak er selskapets globale midler plassert i valutasikrede fond. Valutarisikoen til selskapet er således minimal.

KLP Bedriftspensjon AS styrer markedsrisikoen dynamisk ved at aksjeandelen løpende tilpasses til selskapets finansielle buffere. Denne styringsmodellen sørger for at selskapets risikoeksponering fortløpende blir tilpasset til selskapets risikoevne. Kapitalforvaltningsstrategien er lagt opp for å sikre at selskapet som et minimum oppnår et forhåndsfastsatt inntektsmål. Strategien innebærer at selskapet øker eksponeringen mot aksjer eller andre aktiva med forventet høy risiko etter hvert som soliditeten styrkes. Når soliditeten svekkes innebærer dette at selskapets reduserer markedsrisikoen. Dette bidrar til å redusere belastningen på selskapets bufferkapital i nedgangsperioder og dermed også til å beskytte egenkapitalen.

For å redusere renterisikoen har selskapet en høy andel i anleggsobligasjoner. Denne porteføljen bidrar til langsiktig stabilitet i avkastningen og å redusere risikoen for lav avkastning i lavrentescenarier. Ved utgangen av 2015 utgjorde denne andelen rundt 48 prosent av totale midler.

KLP Bedriftspensjon AS kan benytte derivater i forvaltningen for risikoreduksjon samt for kostnads- og tidseffektiv implementering av verdikring eller tilpasninger i investeringsporteføljen. Utover derivatbruken som tillates innenfor mandatet til de enkelte underporteføljene, ble det ikke benyttet derivater i den strategiske forvaltningen i 2015.

10.2.2.1 Sensitivitetsanalyse markedsrisiko

Selskapets markedsrisiko vurderes fortløpende ved hjelp av stresstester og statistiske analyseverktøy. Selskapet benytter tilsvarende analyseverktøy som morselskapet KLP har utviklet – og kontinuerlig arbeider med videreutvikling av – avanserte interne modeller for måling og overvåking av risiko.

Ved utgangen av 2015 var ca. 10 prosent av selskapets midler plassert i aksjer, mens i underkant av 12 prosent var plassert i eiendom. Øvrige midler var plassert i rentebærende omløps- og anleggsmidler. Gitt eksisterende bufferkapital (målt som kursreserver og tilgjengelige tilleggsavsetninger) vil avkastningen fra denne porteføljen med 99 prosent sannsynlighet være høy nok til å dekke selskapets forpliktelser i 2016 uten å trekke på egenkapitalen.

10.2.3 Kredittisiko

Det er lagt vekt på en veldiversifisert portefølje av verdipapirer for å unngå konsentrasjon av kredittisiko mot enkelte debitorer. Grensene for kredittisiko mot den enkelte debitor fastsettes på konsernnivå av KLPs kredittkomité. Endringer i debitors kredittvurdering overvåkes og følges opp av KLP Kapitalforvaltning AS.

Note 11 Renterisiko

31.12.2015		Fra 3 mnd.	Fra 1 år	Fra 5 år		Endring i	Sum hittil
Tusen kroner	Inntil 3 mnd.	til 12 mnd.	til 5 år	til 10 år	Over 10 år	kontantstrøm	i år
Aksjefondsandeler ¹	48	0	0	0	0	292	339
Rentefondsandeler	-45 858	0	0	0	0	1 528	-44 330
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	0	0	0	0	0	0	0
Utlån og fordringer	0	0	0	0	0	222	222
Sum	-45 810	0	0	0	0	2 041	-43 769

31.12.2014		Fra 3 mnd.	Fra 1 år	Fra 5 år		Endring i	Sum hittil
Tusen kroner	Inntil 3 mnd.	til 12 mnd.	til 5 år	til 10 år	Over 10 år	kontantstrøm	i år
Aksjefondsandeler ¹	42	0	0	0	0	145	187
Rentefondsandeler	-37 258	0	0	0	0	1 042	-36 215
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	0	0	0	0	0	0	0
Utlån og fordringer	0	0	0	0	0	176	176
Sum	-37 216	0	0	0	0	1 363	-35 853

Renterisiko på lengre sikt antas å være betydelig på bakgrunn av stor andel investeringer i rentebærende papirer og fluktusjon i rentenivået. Resultateffekten fra rentefondsandeler kan ventes å være stor da endring i virkelig verdi kan være betydelig med et større skift i markedsrenten. Resultateffekten totalt sett på rentepapirer som holdes pr. 31.12.2015 kan forventes å være relativt moderat gitt den store andelen av fastrentepapirene i KLP Bedriftspensjon AS som måles til amortisert kost. Disse gir ingen resultateffekt.

Noten viser resultateffekten ved endring av markedsrenten på en prosent, for virkelig verdi risiko og flytende rente risiko. Virkelig verdi risiko er beregnet ved endring i virkelig verdi på relaterte instrumenter hvis renten hadde vært én prosent høyere ved periodeslutt. Flytende rente risiko indikerer endringen i kontantstrømmer hvis renten hadde vært en prosent høyere gjennom året det rapporteres på. Summen av disse reflekterer den samlede resultateffekten som scenarioet ved en prosents høyere rente hadde gitt KLP Bedriftspensjon AS.

¹ Aksjefondsandeler dekker den delen av fondet som ikke er aksjer, men som består av eiendeler omfattet av renterisiko; overskuddslikviditet i form av bankkontoer og derivater brukt til sikringsformål.

Note 12 Likviditetsrisiko

Forfallsanalyse

31.12.2015						
Tusen kroner	Innen 1 mnd.	1-12 mnd.	1-5 år	5-10 år	Over 10 år	Sum
Leverandørgjeld	36	0	0	0	0	36
Gjeld til konsernselskaper	2 839	0	0	0	0	2 839
Annet	2 294	0	0	0	0	2 294
Sum	5 169	0	0	0	0	5 169

31.12.2014						
Tusen kroner	Innen 1 mnd.	1-12 mnd.	1-5 år	5-10 år	Over 10 år	Sum
Leverandørgjeld	33	0	0	0	0	33
Gjeld til konsernselskaper	4 911	0	0	0	0	4 911
Annet	1 819	0	0	0	0	1 819
Sum	6 763	0	0	0	0	6 763

Risikoen for at KLP Bedriftspensjon AS ikke skal ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift er svært liten ettersom en stor del av selskapets eiendeler er likvide. KLP Bedriftspensjon AS har betydelige midler investert i pengemarked, obligasjoner og aksjer som kan selges ved likviditetsbehov. KLP Bedriftspensjon AS sin likviditetsstrategi innebærer at selskapet til enhver tid skal ha tilstrekkelige likvide midler til å møte sine forpliktelser ved forfall, uten at det påløper kostnader av betydning knyttet til å frigjøre midler.

Aktivasammensetningen i KLP Bedriftspensjon AS sine porteføljer skal være tilstrekkelig likvid til å kunne dekke annet likviditetsbehov som kan oppstå.

Tabellen over viser finansielle forpliktelser KLP Bedriftspensjon AS har basert på forfall.

Utbetalingsprofil pensjonsforpliktelser

31.12.2015									
Tusen kroner									
År	1 år	2-5 år	6-10 år	11-20 år	21-30 år	31-40 år	41-50 år	51-80 år	Sum
Beløp	55 834	238 540	366 554	890 643	990 007	889 222	558 864	286 373	4 276 037

31.12.2014									
Tusen kroner									
År	1 år	2-5 år	6-10 år	11-20 år	21-30 år	31-40 år	41-50 år	51-80 år	Sum
Beløp	45 710	195 287	300 089	729 149	810 496	727 985	457 529	234 447	3 500 692

Utbetalingsprofilen er basert på udiskonterte verdier og viser antatte utbetalingstidspunkter for de fremtidige pensjonsforpliktelsene til KLP Bedriftspensjon AS.

31.12.2014								
Valuta	Balanseposter eksl. valutaderivater		Valutaderivater		Omregningskurs Valuta/NOK	Sum		Nettoposisjon i NOK
	Eiendeler	Gjeld	Eiendeler	Gjeld		Eiendeler	Gjeld	
Amerikanske dollar	64 073	0	13 872	-78 086	7,498	77 945	-78 086	-1 059
Australske dollar	1 971	-1	1 517	-3 473	6,136	3 487	-3 474	81
Brasilianske real	321	0	0	0	2,821	321	0	905
Britiske pund	4 724	0	1 979	-6 777	11,691	6 703	-6 777	-867
Canadiske dollar	3 839	0	2 239	-6 026	6,473	6 078	-6 026	338
Chilensk peso	11 652	0	0	0	0,012	11 652	0	144
Colombiansk peso	26 145	0	0	0	0,003	26 145	0	82
Danske kroner	2 630	0	1 272	-2 949	1,218	3 902	-2 949	1 162
Egyptiske pund	26	0	0	0	1,049	26	0	27
Emiratarabisk dirham	32	0	0	0	2,041	32	0	65
Euro	15 570	0	3 279	-18 678	9,072	18 849	-18 678	1 550
Filipinske peso	754	0	0	0	0,168	754	0	126
Hong Kong dollar	6 562	0	2 269	-6 605	0,967	8 831	-6 605	2 152
Indisk rupi	5 528	0	0	0	0,119	5 528	0	657
Indonesisk rupiah	4 38 984	0	0	0	0,001	4 38 984	0	266
Israelske shekel	451	0	440	-880	1,927	891	-880	21
Japanske yen	501 145	0	215 802	-721 178	0,063	716 947	-721 178	-265
Koreansk won	212 251	0	0	0	0,007	212 251	0	1 448
Malaysisk ringgit	168	0	0	0	2,144	168	0	361
Meksikanske peso	925	0	0	0	0,509	925	0	470
New Zealandske dollar	38	0	16	-54	5,860	54	-54	-1
Peruanske nuevos soles	1	0	0	0	2,519	1	0	2
Polske zloty	77	0	0	0	2,111	77	0	162
Qatarsk rial	46	0	0	0	2,059	46	0	95
Russisk rubel	0	0	0	0	0,125	0	0	0
Singapore dollar	449	0	300	-740	5,658	748	-740	45
Sveitsiske franc	1 907	0	1 258	-3 162	7,545	3 166	-3 162	31
Svenske kroner	7 780	0	3 620	-8 499	0,958	11 400	-8 499	2 778
Sør-afrikansk rand	1 232	0	0	0	0,648	1 232	0	798
Taiwan new dollar	5 431	0	0	0	0,237	5 431	0	1 288
Thailandsk baht	1 104	0	0	0	0,228	1 104	0	251
Tsjekkisk koruna	66	0	0	0	0,327	66	0	22
Tyrkisk lira	57	0	0	0	3,207	57	0	183
Ungarsk forint	647	0	0	0	0,029	647	0	19
Sum valutaposisjoner								13 337

Noten viser brutto eksponering mot valuta på eiendel- og gjeldsiden, fordelt på underliggende investering og sikring. Noten omfatter valutaposisjoner selskapet har indirekte gjennom fond. Sum nettoposisjon er beløp i norske kroner som i praksis er usikret på balansetidspunktet.

KLP Bedriftspensjon AS følger tilsvarende prinsipp som KLP konsernets retningslinjer som innebærer valutasikring av hoveddelen av internasjonal eksponering. I all hovedsak er KLP Bedriftspensjons globale midler plassert i valutasikrede fond. Valutarisikoen til selskapet er således minimal.

Note 14 Kredittrisiko

31.12.2015	Investment grade AAA til BBB	Lavere rating	Offentlig garanti	Bank og finans	Øvrige	Totalt
Tusen kroner						
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	66 958	0	31 104	5 256	5 121	108 439
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	421 396	0	53 927	0	102 669	577 991
Rentefond omløp	439 038	0	16 910	0	845 350	1 301 298
Utlån og fordringer	24 579	0	0	0	0	24 579
Sum	951 971	0	101 940	5 256	953 140	2 012 307

Spesifisering av investment grade	AAA	AA	A	BBB	Sum Invest- ment grade
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	51 568	3 951	6 171	5 267	66 958
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	139 355	81 445	200 596	0	421 396
Rentefond omløp	0	0	439 038	0	439 038
Utlån og fordringer	0	4	24 575	0	24 579
Sum	190 924	85 399	670 381	5 267	951 971

31.12.2014	Investment grade AAA til BBB	Lavere rating	Offentlig garanti	Bank og finans	Øvrige	Totalt
Tusen kroner						
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	93 743	0	31 108	5 244	5 117	135 213
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	299 152	0	54 038	0	115 232	468 421
Rentefond omløp	325 200	0	16 191	0	597 691	939 082
Utlån og fordringer	32 249	0	0	0	0	32 249
Sum	714 682	0	101 337	40 906	718 040	1 574 965

Spesifisering av investment grade	AAA	AA	A	BBB	Sum Invest- ment grade
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	41 446	0	25 673	0	67 119
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	81 913	106 072	102 128	0	290 114
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - verdipapirer med fast avkastning					0
Rentefond omløp	0	0	325 200	0	325 200
Utlån og fordringer	0	4	32 245	0	32 249
Sum	123 359	106 076	485 248	0	714 682

I noteinndelingen er det benyttet rating fra Standard & Poor's, Moody's og Fitch og alle tre er likestilte som grunnlag for investeringer i rentepapirer for KLP Bedriftspensjon AS. Laveste rating er benyttet. Tabellen viser eksponering i sektor og rating, konvertert til ratingkategoriene som S&P benytter seg av, hvor AAA er tilknyttet papirer med høyest kredittverdighet. Uratet / non investment grade gjelder i all hovedsak rentepapirer utstedt av norsk offentlig sektor, norske finansinstitusjoner og andre investeringer innen norsk finans. KLP Bedriftspensjon AS har retningslinjer for investeringer i rentepapirer, som også gjelder for investeringer som faller inn under denne kategorien.

Linjene er avstembare mot balansen, med unntak av de linjene som går igjen i flere porteføljer hvor man må se de ulike porteføljene samlet mot noten.

Ratingen for 2014 tallene er endret på grunn av at det nå er benyttet flere ratingbyråer som grunnlag, mot kun ett ratingbyrå ved tidligere rapportering.

Ti største motparter

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Motpart 1	49 755	41 279
Motpart 2	48 576	36 327
Motpart 3	41 279	31 108
Motpart 4	31 104	30 978
Motpart 5	30 978	30 886
Motpart 6	30 884	30 832
Motpart 7	30 832	30 606
Motpart 8	30 605	28 456
Motpart 9	28 450	25 932
Motpart 10	25 926	25 358
Totalt	348 388	311 762

Note 15 Aksjer i foretak i samme konsern

Tusen kroner	Kontor- og foretningsadresse	EK ved 1. gangs anskaffelse	Bokført verdi 01.01.15	Tilgang/avgang	Resultatandel	Egenkap. transaksjon	Konsernbidrag	Bokført verdi 31.12.15
KLP BP Eiendom AS	Dronning Eufemiasgate 10, 0103 Oslo	100	124 208	0	26 015	24 000	-6 433	167 790
Sum aksjer i eiendomsdatterselskap			124 208	0	26 015	24 000	-6 433	167 790

KLP Bedriftspensjon AS eier alle aksjer i KLP BP Eiendom AS.

Note 16 Fondsandeler

31.12.2015	Tusen kroner	Antall	Anskaffelseskost	Markedsverdi
Aksjefond				
KLP Aksje fremvoksende markeder indeks I		7 005	7 046	10 069
KLP Aksjeasia indeks II		7 388	4 831	7 772
KLP Aksjeeuropa indeks II		10 453	9 789	14 020
KLP Aksjglobal indeks I		244	288	626
KLP Aksjglobal indeks II		231 403	360 981	428 638
KLP Aksjglobal indeks III		2 180	2 630	4 008
KLP Aksjenorden indeks		1 781	3 526	6 662
KLP Aksjenorge		1 454	5 271	7 000
KLP Aksjenorge indeks		106 345	173 335	200 714
KLP Aksjeusa indeks II		17 049	16 301	27 655
KLP Aksjglobal lavbeta II		27 249	29 373	32 059
Sum Aksjefond			613 371	739 221
Sum Aksjefond Selskapsporteføljen			13 370	14 942
Sum Aksjefond Kollektivporteføljen			100 026	141 552
Sum Aksjefond Investeringsvalg			499 975	582 728
Sum Aksjefond			613 371	739 221
Rentefond				
KLP FRN		85 299	87 704	86 807
KLP Obligasjon 1 år		78 401	79 207	78 499
KLP Pengemarked		113 990	113 925	113 459
KLP Obligasjon 3 år		119 614	122 948	122 503
KLP Obligasjon 5 år		239 160	306 867	308 492
KLP Obligasjon global i		386 958	408 463	439 038
KLP Obligasjon global ii		46 789	51 223	54 124
KLP Statsobligasjon		16 231	16 742	16 910
KLP Kort stat		80 964	81 415	81 466
Sum Rentefond			1 268 493	1 301 298
Sum Rentefond Selskapsporteføljen			285 302	285 685
Sum Rentefond Kollektivporteføljen			410 053	425 140
Sum Rentefond Investeringsvalg			573 139	590 473
Sum Rentefond			1 268 493	1 301 298
31.12.2014				
	Tusen kroner	Antall	Anskaffelseskost	Markedsverdi
Aksjefond				
KLP Aksje fremvoksende markeder indeks I		7 005	7 046	10 012
KLP Aksjeasia indeks II		7 388	4 831	7 385
KLP Aksjeeuropa indeks II		10 453	9 789	13 348
KLP Aksjglobal indeks I		244	288	536
KLP Aksjglobal indeks II		163 366	224 727	296 009
KLP Aksjglobal indeks III		2 180	2 630	3 925
KLP Aksjenorden indeks		1 781	3 526	5 468
KLP Aksjenorge		1 454	5 271	6 634
KLP Aksjenorge indeks		78 492	116 115	140 148
KLP Aksjeusa indeks II		17 049	16 301	27 416
KLP Aksjglobal lavbeta II		24 311	25 877	27 649
Sum Aksjefond			416 401	538 530
Sum Aksjefond Selskapsporteføljen			3 180	4 796
Sum Aksjefond Kollektivporteføljen			100 026	136 028
Sum Aksjefond Investeringsvalg			313 195	397 707
Sum Aksjefond			416 401	538 530
Rentefond				
KLP FRN		51 536	53 127	53 346
KLP Obligasjon 1 år		50 979	51 730	51 283
KLP Pengemarked		71 018	71 223	71 196
KLP Obligasjon 3 år		90 089	92 606	94 586
KLP Obligasjon 5 år		178 499	226 288	239 089
KLP Obligasjon global i		290 084	296 902	325 200
KLP Obligasjon global ii		45 521	49 755	53 523
KLP Statsobligasjon		15 334	15 800	16 191
KLP Kort stat		34 385	34 389	34 668
Sum Rentefond			891 822	939 082
Sum Rentefond Selskapsporteføljen			87 052	88 452
Sum Rentefond Kollektivporteføljen			391 695	411 203
Sum Rentefond Investeringsvalg			413 075	439 427
Sum Rentefond			891 822	939 082

Noten gir oversikt på andeler i spesifikke aksje- og rentefond i selskapet som helhet, samt sum andeler i de ulike porteføljene.

Note 17 Kursreguleringsfond finansielle omløpsmidler

Tusen kroner	Anskaffelseskost 31.12.2015	Virkelig verdi 31.12.2015	Kursreserver 31.12.2015	Kursreserver 31.12.2014
Aksjefondsandeler	100 026	141 552	41 525	36 001
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	410 053	425 140	15 087	19 507
Plassering hos kredittinstitusjoner	5 441	5 441	0	0
Sum kursreserver på finansielle omløpsmidler			56 613	55 508
Grunnlag for avsetning til kursreguleringsfond			56 613	55 508
Kursreguleringsfond			56 613	55 508

Kursreguleringsfondet er definert i norsk forsikringslovgivning og består av netto positive urealiserte verdier på de finansielle omløpsmidlene tilknyttet kollektivporteføljen. Dersom netto kursreserver er negative, settes kursreguleringsfondet til null.

Endringer i kursreguleringsfondet føres over resultatet.

Note 18 Forsikringstekniske forhold

Forsikringsforpliktelser fordelt på bransjer

Tusen kroner	Kollektiv pensjonforsikring		31.12.2015	31.12.2014	Endring 2015	Endring 2014
	Ytelses- pensjon	Innskudds- pensjon				
Premiereserve	1 293 436	1 174 827	2 468 263	2 018 769	449 494	446 094
Tilleggsavsetning	37 732		37 732	30 098	7 634	1 483
Kursreguleringsfond	56 613		56 613	55 508	1 105	20 325
Erstatningsavsetning	30 050		30 050	25 050	5 000	8 600
Premiefond, innskuddsfond og og pensjonistenes overskuddsfond	18 304	7 652	25 956	22 742	3 214	-2 124
Sum forsikringsforpliktelser	1 436 135	1 182 480	2 618 614	2 152 167	466 447	474 378

Endringer i kontraktsfaste forsikringsforpliktelser

Tusen kroner	Premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Kursregulerings- fond	Erstatnings- avsetning	Premiefond m.v.	Sum 2015	Sum 2014
Inngående balanse	1 185 505	30 098	55 508	25 050	14 101	1 310 262	1 100 040
Netto resultatførte avsetninger	92 998	-5	1 104	5 000	413	99 510	185 050
Overskudd til oppreservering	16 052	0	0	0	0	16 052	22 525
Avkastningsresultat tilordnet forsikringskontraktene	0	0	0	0	1 704	1 704	0
Sum resultatførte endringer	109 050	-5	1 104	5 000	2 117	115 561	207 574
Overføringer mellom fond/disponert til premiebetaling	-1 119	7 622	0	0	1 917	8 420	-715
Inn-/utbetalt ved flytting		17	0	0	169	186	3 362
Sum ikke resultatførte endringer	-1 119	7 639	0	0	2 086	8 606	2 647
Sum endringer i forsikringsforpliktelser	107 931	7 634	1 104	5 000	4 203	124 167	210 221
Utgående balanse	1 293 436	37 732	56 613	30 050	18 304	1 436 135	1 310 262

Endringer i forpliktelser knyttet til innskuddspensjon

Tusen kroner	Premiereserve	Innskuddsfond	Sum 2015	Sum 2014
Inngående balanse	833 264	8 641	841 905	577 749
Netto resultatførte avsetninger	343 246	0	343 246	264 158
Sum resultatførte endringer	343 246	0	343 246	264 158
Overføringer mellom fond/disponert til premiebetaling	-1 683	-6 040	-7 723	-3 008
Inn-/utbetalt ved flytting	0	5 051	5 051	3 006
Sum ikke resultatførte endringer	-1 683	-989	-2 672	-2
Sum endringer i forsikringsforpliktelser	341 563	-989	340 574	264 156
Utgående balanse	1 174 827	7 652	1 182 480	841 905

Oppreservering

Tusen kroner	2015	2014
Oppreservering for ny tariff K2013:		
Brutto oppreserveringsbehov	91 700	90 172
Oppreservert pr. 01.01.	54 903	34 944
Korreksjon pr. 01.01.15	-3 982	-
Netto endring ved flytting/overføringer i året	845	-2 566
Oppreservert 2015 fra egenkapital	4 822	1 800
Oppreservert fra kunderesultater	11 230	20 725
Sum oppreservert pr. 31.12.	67 818	54 903
Resterende oppreserveringsbehov	23 882	35 269

Oppreservering inngår i premiereserven i balansen.

Teknisk regnskap

Tusen kroner	Kollektiv pensjonsordning					
	Ytelsespensjon		Innskuddspensjon		Sum	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Premieinntekter	127 368	189 523	358 282	220 404	485 650	409 927
Netto inntekter kollektivporteføljen	63 562	75 163	0	0	63 562	75 163
Netto inntekter investeringsvalgportefølje	0	0	15 593	60 061	15 593	60 061
Andre forsikringsrelaterede inntekter	2 337	1 828	0	0	2 337	1 828
Erstatninger i livsforsikring	-59 409	-54 077	-24 501	-12 024	-83 910	-66 101
Endringer i forsikringsforpliktelse – kontraktsfastsatte	-117 631	-198 974	0	0	-117 631	-198 974
Endringer i forsikringsforpliktelse – investeringsvalg	0	0	-343 246	-264 158	-343 246	-264 158
Midler tilordnet forsikringskontraktene	-1 704	-1 164	0	0	-1 704	-1 164
Forsikringsrelaterede driftskostnader	-17 197	-19 949	-27 612	-22 979	-44 810	-42 928
Andre forsikringsrelaterede kostnader	-732	-760	0	0	-732	-760
Resultat av teknisk regnskap	-3 406	-8 410	-21 484	-18 696	-24 891	-27 107

Flytting og nyttegning

Tusen kroner	Kollektiv pensjonsordning					
	Ytelsespensjon		Innskuddspensjon		Sum	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Tilflyttede midler						
Premiereserve	3 879	90 138	145 851	59 194	149 730	149 332
Mottatte midler ført over resultatet	3 879	90 138	145 851	59 194	149 730	149 332
Premiefond	236	1 158	0	0	236	1 158
Innskuddsfond	0	0	5 051	3 006	5 051	3 006
Pensjonistenes overskuddsfond	22	223	0	0	22	223
Tilleggsavsetninger	17	1 986	0	0	17	1 986
Sum mottatte midler	4 154	93 505	150 902	62 200	155 056	155 705
Antall kontrakter	0	1	75	29	75	30
Fraflyttede midler						
Premiereserve	1 894	1 060	19 028	8 529	20 922	9 589
Reserveoppbygging	-51	58	0	0	-51	58
Tilleggsavsetninger	5	51	0	0	5	51
Kursreserver	0	17	0	0	0	17
Avgitte midler ført over resultatet	1 848	1 186	19 028	8 529	20 876	9 715
Innskuddsfond	0	0	0	0	0	0
Premiefond	91	5	0	0	91	5
Pensjonistenes overskuddsfond	16	0	0	0	16	0
Sum avgitte midler	1 955	1 191	19 028	8 529	20 983	9 720
Antall kontrakter	0	0	21	18	21	18

Nytegning

Tusen kroner	Premievolum	
	2015	2014
Ytelsespensjon	-	1 672
Innskuddspensjon	62 123	44 818
	Antall kontrakter	
	2015	2014
Ytelsespensjon	-	-
Innskuddspensjon	211	178

Note 19 Kapitaldekning

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Innskutt egenkapital	476 250	245 250
Opptjent egenkapital	-165 172	-141 432
Egenkapital	311 078	103 818
Immaterielle eiendeler	-9 933	-11 352
Risikoutjevningfond	-3 985	-4 949
Andre fradrag	-1 955	-3 017
Kjernekapital	295 206	84 500
Tilleggskapital	0	0
Netto ansvarlig kapital	295 206	84 500

Eiendeler fordelt på risikokategorier ¹	31.12.2015			31.12.2014		
	Tusen kroner	Uvektet beløp	Vektet beløp	Uvektet beløp	Vektet beløp	Vektet beløp
Anleggsobligasjoner	154 706	0 %	0	134 106	0 %	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	75 388	10 %	7 539	121 858	10 %	12 186
Bankinnskudd, anleggsobligasjoner og rentefond	810 432	20 %	162 086	541 438	20 %	108 288
Rentefond	266 132	50 %	133 066	238 977	50 %	119 489
Aksjefond og anleggsobligasjoner	443 774	100 %	443 774	380 601	100 %	380 601
Eiendeler tilknyttet investeringsvalg ²	1 182 480		157 374	841 905		109 660
Vektet beløp eiendeler i balansen			903 839			730 223
Fradrag urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler			-70 324			-67 078
Risikovektet beregningsgrunnlag			833 515			663 145
Kapitaldekning			35,4 %			12,7 %
Kjernekapitaldekning			35,4 %			12,7 %

Kapitaldekningen gir et uttrykk for selskapets ansvarlige kapital som andel av risikovektet balanse. Kapitaldekningsreglene bygger på at sannsynligheten for at en finansinstitusjon eller et verdipapirforetak ikke skal klare å oppfylle sine betalingsforpliktelser vil være stigende med gjeldsgraden. Den rapporteres kvartalsvis på selskapsnivå.

Myndighetenes krav til minimum kapitaldekning er fastsatt til 8 prosent for forsikringsselskaper som for andre finansinstitusjoner.

¹ Beskrivelsen gitt på hver av satsene er gitt på bakgrunn av de eiendelene som utgjør majoriteten av grunnlaget for vekting

² Eiendeler tilknyttet investeringsvalg har egne regler på vekting som innebærer 1/5 av vektingen som tilsvarende eiendel ville hatt under det ordinære regelverket

Note 20 Solvensmarginkrav og solvensmarginkapital

Tusen kroner	31.12.2015			31.12.2014	
	Vekt	Nominell	Vektet	Nominell	Vektet
Forsikringsfond investeringsvalg uten avkastningsgaranti	1 %	1 182 480	11 825	833 236	8 332
Øvrig forsikringsfond	4 %	1 304 620	52 185	1 195 506	47 820
Premie uførepensjon og premiefritak	18 %	34 000	6 120	26 000	4 680
Udekket risiko død	0,3 %	244 299	733	398 940	1 197
Beregnet solvensmarginkrav			70 862		62 029
Minstekrav (3,7 mill euro) Kurs 31.10.15	9,393	3 700	34 754		31 413
Innbetalt aksjekapital			27 750		27 250
Overkurs			448 500		218 000
Annen egenkapital (her akk. udekket tap)			-169 156		-146 381
Urealiserte kursendringer selskapsportefølje			-1 955		-3 017
Immaterielle eiendeler			-9 933		-11 352
Total ansvarlig kapital			295 206		84 500
Risikoutjevningssfond (50%)	0,5	3 985	1 993		2 475
Tilleggsavsetninger (50%)	0,5	37 732	18 866		15 049
Solvensmarginkapital			316 065		102 024
Solvensmarginkapital i prosent av solvensmarginkrav			446 %		165 %

Solvens II er innført fra 1.1.2016 og beregningen av Solvensmargin endres fullstendig samtidig med at tidligere krav til kapitaldekning og kjernekapitaldekning bortfaller. I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For eiendeler som har en lavere verdi i regnskapet legges derfor merverdiene til. I KLP Bedriftspensjons forsikringsforpliktelser finnes det ikke observerbare markedsverdier. Disse beregnes derfor ved et beste estimat basert på aktuarielle forutsetninger. I tillegg kommer en risikomargin som skal reflektere en tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene.

Kapitalgruppe 1 fremkommer av Solvens II-balansen. Kapitalgruppe 2 består av risikoutjevningssfondet, og kapitalgruppe 3 av utsatt skattefordel, som er begrenset oppad til 15% av kapitalkravet.

Våre foreløpige beregninger viser følgende resultater for Solvens II:

Forenklet Solvens II balanse			
Millioner kroner			
Eiendeler, bokført	2 933	2 793	Beste Estimert
Merverdier HTF	56	82	Risikomargin
		4	Risikoutjevningssfond
		13	Andre forpliktelser
Sum eiendeler	2 989	2 892	Sum gjeld
		97	Basiskapital - kapitalgruppe 1
		4	Risikoutjevningssfond
		4	Basiskapital - kapitalgruppe 2
		97	Utsatt skattefordel
		-80	Fradrag for maks. kapital i gruppe 3
		18	Basiskapital - kapitalgruppe 3
		119	Ansvarlig kapital under Solvens II
		118	Solvenskapitalkrav (SCR)
		44	Minstekapitalkrav (MCR)
Kapitaldekning Solvens II	100 %		

Uten bruk av midlertidig fradrag i forsikringstekniske avsetninger er selskapets kapitaldekning 100%. Med det midlertidige fradraget er kapitaldekningen 316%.

Note 21 Kapitalavkastning

	2015	2014	2013	2012	2011
Kollektivporteføljen					
Regnskapsført avkastning	4,8 %	4,6 %	4,0 %	5,2 %	6,3 %
Verdijustert avkastning	4,7 %	6,1 %	6,2 %	6,7 %	3,7 %
Investeringsvalgporteføljen					
	2,1 %	8,8 %	13,5 %	12,0 %	0,2 %
Selskapsporteføljen					
	0,9 %	3,6 %	3,1 %	6,4 %	4,8 %

Kapitalavkastningen er den beregnede avkastning på investeringene i de respektive porteføljene.

Verdijustert kapitalavkastning angir den beregnede avkastningen på kollektivporteføljen basert på årets regnskapsførte finansinntekter før årets avsetning til eller overføring fra kursreguleringsfond.

Kapitalavkastning i kollektivporteføljen er beregnet i henhold til forskrift om beregning av kapitalavkastning i livsforsikringsselskaper mv. av 26.05.2009.

Note 22 Pensjonsansvar egne ansatte

Hoveddelen av pensjonsansvaret er dekket gjennom KLP's Fellesordning for kommuner og bedrifter («Fellesordningen»). Selskapet tilbyr også pensjonsordning utover Fellesordningen. Denne forpliktelsen dekkes over driften. Fellesordningen er en ytelsesbasert pensjonsordning som tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Selskapet har AFP-ordning.

Den regnskapsmessige behandling av pensjonsforpliktelser er nærmere beskrevet i note 2 og 3.

Tusen kroner	Felles- ordningen	Over drift	2015	Felles- ordningen	Over drift	2014
Pensjonskostnader						
Nåverdi av årets opptjening	1 056	67	1 123	1 029	66	1 095
Administrasjonsomkostning	36	0	36	31	0	31
Arbeidsgiveravgift - Pensjonskostnad	154	9	163	149	9	159
Resultatført planendring	0	0	0	-1 012	-39	-1 051
Resultatført pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift og adm	1 246	77	1 323	198	36	233
Netto finanskostnad						
Rentekostnad	324	10	334	443	14	457
Forventet avkastning	-200	0	-200	-310	0	-310
Forvaltningsomkostning	41	0	41	52	0	52
Netto rentekostnad	166	10	176	185	14	198
Arbeidsgiveravgift - Netto rentekostnad	23	1	25	26	2	28
Netto rentekostnad inkl. arbeidsgiveravgift	189	11	201	211	16	226
Estimatavvik pensjoner						
Aktuarielt tap (gevinst)	-596	226	-370	1 724	12	1 736
Arbeidsgiveravgift	-84	32	-52	243	2	245
Aktuarielt tap (gevinst) inkl. arbeidsgiveravgift	-680	257	-423	1 967	14	1 981
Sum pensjonskostnad inkl. rentekostnad og estimatavvik	755	346	1 101	2 376	65	2 441

Tusen kroner	Felles- ordningen	Over drift	2015	Felles- ordningen	Over drift	2014
Pensjonsforpliktelser						
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	17 455	674	18 129	13 103	371	13 474
Pensjonsmidler	12 997	0	12 997	8 270	0	8 270
Netto forpliktelse før arb.avgift	4 458	674	5 132	4 833	371	5 204
Arbeidsgiveravgift	629	95	724	681	52	734
Brutto påløpt forpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift	18 084	769	18 853	13 784	423	14 207
Netto forpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift	5 087	769	5 856	5 514	423	5 937

Tusen kroner	Felles- ordningen	Over drift	2015	Felles- ordningen	Over drift	2014
Avstemming pensjonsforpliktelse						
Balanseført nto forpliktelse/(midler) 01.01	5 514	423	4 354	3 996	358	4 354
Resultatført pensjonskostnad	1 246	77	1 323	198	36	233
Resultatført finanskostnad	189	11	201	211	16	226
Aktuarielle gevinst og tap inkl. arbeidsgiveravgift	-680	257	-423	1 967	14	1 981
arbeidsgiveravgift innbetalt premie/tilskudd	-146	0	-146	-106	0	-106
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm	-1 037	0	-1 037	-752	0	-752
Balanseført netto forpliktelse/(midler) 31.12 i år	5 087	769	5 856	5 514	423	5 937

Tusen kroner	Felles- ordningen	Over drift	2015	Felles- ordningen	Over drift	2014
Endring i pensjonsforpliktelser						
Brutto pensjonsmidler 01.01 før planendring	13 784	423	14 207	11 473	358	11 831
Planendring	0	0	0	-1 012	-39	-1 051
Brutto pensjonsforpliktelse etter planendring	13 784	423	14 207	10 461	319	10 780
Nåverdi av årets opptjening	1 056	67	1 123	1 029	66	1 095
Rentekostnad	324	10	334	443	14	457
Aktuarielt tap (gevinst) brutto pensjonsforpliktelse	3 004	257	3 262	1 889	14	1 903
arbeidsgiveravgift av pensjonskostnad	154	9	163	149	9	159
arbeidsgiveravgift av netto rentekostnad	23	1	25	26	2	28
arbeidsgiveravgift innbetalt premie/tilskudd	-146	0	-146	-106	0	-106
Utbetalinger	-116	0	-116	-108	0	-108
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	18 084	769	18 853	13 784	423	14 207

Tusen kroner	Felles- ordningen	Over drift	2015	Felles- ordningen	Over drift	2014
Endring i pensjonsmidler						
Pensjonsmidler 01.01	8 270	0	8 270	7 477	0	7 477
Forventet avkastning	200	0	200	310	0	310
Aktuarielt (tap) gevinst på pensjonsmidlene	3 684	0	3 684	-78	0	-78
Administrasjonsomkostning	-36	0	-36	-31	0	-31
Finansomkostning	-41	0	-41	-52	0	-52
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm	1 037	0	1 037	752	0	752
Pensjonsmidler 31.12	12 997	0	12 997	8 270	0	8 270

Tusen kroner	Felles- ordningen	Over drift	2015	Felles- ordningen	Over drift	2014
Pensjonsordningens over-/ underfinansiering						
Nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen	18 084	769	18 853	13 784	423	14 207
Virkelig verdi av pensjonseiendelene	12 997	0	12 997	8 270	0	8 270
Netto pensjonsforpliktelse	5 087	769	5 856	5 514	423	5 937

	31.12.2015	31.12.2014
Økonomiske forutsetninger (felles for alle pensjonsordningene)		
Diskonteringsrente	2,70 %	2,30 %
Lønnsvekst	2,50 %	2,75 %
Folketrygdens grunnbeløp (G)	2,25 %	2,50 %
Pensjonsregulering	1,48 %	1,73 %

Til målingen av pensjonskostnaden for 2015 anvendes forutsetninger pr. 31.12.2014, mens for beregning av pensjonsforpliktelsen 31.12.2015 anvendes forutsetninger og bestand pr. 31.12.2015. Forutsetningene er basert på markedssituasjonen pr. 31.12.2015 og er i samsvar med anbefaling fra regnskapsstiftelsen.

Aktuarielle forutsetninger

KLP's Fellesordning for kommuner og bedrifter («Fellesordningen»):

En viktig del av grunnlaget for pensjonskostnader og pensjonsforpliktelse er hvordan dødelighet og uførhet gjør seg gjeldende blant medlemmene i pensjons ordningen.

KLP har lagt til grunn dødelighetstabell K2013BE som tar utgangspunkt i FNO sine analyser av dødeligheten i livsforsikringsbestandene i Norge og SSBs framskrivinger.

Uttak av AFP i 2015 (prosent i forhold til gjenværende arbeidstakere):

Kostnadene til AFP avhenger av hvor mange i hvert årskull som tar ut AFP. Ved fylte 62 år er det 45 prosent som går av med AFP-pensjon. Det er bare de som er ansatt og i arbeid helt frem til pensjoneringen som har rett til AFP. Dette er tatt hensyn til i beregningen av AFP-forpliktelsen.

Frivillig avgang for Fellesordning i 2015 (i %)

Alder (i år)	<20	20-23	24-29	30-39	40-50	51-55	>55
Turnover	20 %	15 %	10 %	7,5 %	5 %	2 %	0 %

Pensjoner over driften:

Uttak av AFP/tidligpensjon er ikke relevant for denne ordningen. Når det gjelder levealder, er samme variant av K2013BE lagt til grunn som i Fellesordningen.

Antall	Felles- ordningen	Over drift	2015	Felles- ordningen	Over drift	2014
Medlemstatus						
Antall aktive	11	1	12	9	1	10
Antall oppsatte (tidligere ansatte med oppsatte rettigheter)	5	0	5	4	0	4
Antall pensjoner	2	0	2	1	0	1

Til målingen av pensjonskostnaden for 2014 anvendes forutsetninger pr. 31.12.2013, mens for beregning av pensjonsforpliktelsen 31.12.2014 anvendes forutsetninger og bestand per 31.12.2014. Forutsetningene er basert på markedssituasjonen per 31.12.2014 og er i samsvar med anbefaling fra regnskapsstiftelsen.

	2015	2014
Pensjonsmidlenes sammensetning:		
Eiendom	12,8 %	11,1 %
Utlån	12,3 %	10,9 %
Aksjer	19,8 %	20,4 %
Anleggs-/HTF- obligasjoner	26,9 %	27,6 %
Omløpsobligasjoner	20,6 %	21,4 %
Likviditet/pengemarked	7,6 %	8,7 %
Sum	100,0 %	100,0 %

Pensjonsmidlene er basert på KLPs finansielle midler i kollektivporteføljen. Tabellen viser prosentvis plassering av pensjonsmidlene som administreres av KLP ved utgangen av året. Verdijustert avkastning av eiendelene ble 3,6 prosent i 2015 og 6,9 prosent i 2014.

Forventet innbetaling til ytelsesplaner etter ansettelsens opphør for perioden 1. januar 2016 – 31. desember 2016 er 14,3 millioner kroner.

Sensitivitetsanalyse per 31.12.2015

Diskonteringsrenten reduseres med 0,5%	Økning
Brutto pensjonsforpliktelse	9,9 %
Årets opptjening	13,5 %
Lønnsvekst økes med 0,25%	Økning
Brutto pensjonsforpliktelse	1,3 %
Årets opptjening	3,1 %
Dødeligheten styrkes med 10%	Økning
Brutto pensjonsforpliktelse	2,5 %
Årets opptjening	1,9 %

Sensitivitetsanalysen over er basert på at alle andre forutsetninger er uendret. I praksis er det et lite sannsynlig scenario og endringer i noen forutsetninger er korrelerte. Beregningen av brutto pensjonsforpliktelse og årets opptjening i sensitivitetsanalysen er gjort etter samme metode som ved beregning brutto pensjonsforpliktelse i balansen.

Durasjonen i fellesordningen er beregnet til 17,1

Note 23 Ytelser til ledende ansatte/styrende organer

2015	Utbetalt fra selskapet					Utbetalt fra andre selskaper i samme konsern					Rentesats pr. 31.12.2015	Avdragsplan ¹
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Planendring pensjonsytelse	Lån	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Planendring pensjonsytelse	Lån		
Ledende ansatte												
Torun Wahl, administrerende direktør	1 352	110	458	-	-	-	-	-	-	7 959	2,25-2,45	A32/A40
Styret												
Marianne Sevaldsen, leder	-	-	-	-	-	2 520	158	1 192	-	4 439	2,25	A43
Cathrine Hellandsvik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rune Mæland	-	-	-	-	-	1 616	153	413	-	2 011	2,25	A34/A43
Alexander Berg Larsen	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Harald Ramon Hagen (valgt av og blant de ansatte)	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stig Even Jakobsen	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kontrollkomite												
Hetland Ole	-	-	-	-	-	98	-	-	-	-	-	-
Bengt P. Johansen	-	-	-	-	-	83	-	-	-	-	-	-
Berit Bore	-	-	-	-	-	86	-	-	-	-	-	-
Dordi E. Flormælen	-	-	-	-	-	83	-	-	-	-	-	-
Thorvald Hillestad	-	-	-	-	-	83	-	-	-	-	-	-
Lån til ansatte												
Sum lån til ansatte i KLP Bedriftspensjon AS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26 547	-	-

2014	Utbetalt fra selskapet					Utbetalt fra andre selskaper i samme konsern					Rentesats pr. 31.12.2014	Avdragsplan ¹
	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Planendring pensjonsytelse ³⁾	Lån	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjonsopptjening	Planendring pensjonsytelse ³⁾	Lån		
Ledende ansatte												
Torun Wahl, administrerende direktør	1 269	110	445	-250	-	-	-	-	-	2 916	2,90-3,15	A40
Styret												
Marianne Sevaldsen, leder	-	-	-	-	-	2 466	153	1 040	-140	4 439	2,90	A43
Cathrine Hellandsvik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rune Mæland	-	-	-	-	-	1 583	146	357	-660	2 081	2,70-2,90	A34/A43
Alexander Berg Larsen	75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Harald Ramon Hagen (valgt av og blant de ansatte)	75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stig Even Jakobsen	75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kontrollkomite												
Hetland Ole	-	-	-	-	-	97	-	-	-	-	-	-
Bengt P. Johansen	-	-	-	-	-	80	-	-	-	-	-	-
Mathilde Irene Skiri ²⁾	-	-	-	-	-	39	-	-	-	-	-	-
Berit Bore	-	-	-	-	-	41	-	-	-	-	-	-
Dordi E. Flormælen	-	-	-	-	-	80	-	-	-	-	-	-
Thorvald Hillestad	-	-	-	-	-	80	-	-	-	-	-	-
Lån til ansatte												
Sum lån til ansatte i KLP Bedriftspensjon AS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22 379	-	-

¹⁾ A=annuitetslån, S=serielån, siste avdrag

²⁾ Fratrådt vervet i løpet av året

³⁾ Planendring pensjonsytelse viser effekten av levealderjustering for årskullene fra 1954 vedtatt i 2008, samt endringer i uførepensjonsreglene vedtatt i 2014. Begge disse planendringene ble innarbeidet i beregning av pensjonsforpliktelsen i 2014.

Styret i KLP har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder for hele konsernet, samt etablert et kompensasjonsutvalg som er et underutvalg av styret. Utvalget innstiller på og fører kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer.

Administrerende direktør har ingen avtale om prestasjonslønn (bonus), eller avtale om lønnsgaranti ved oppsigelse. Hennes pensjonsalder er 70 år.

Det foreligger ingen forpliktelser til å gi styreleder særskilt vederlag eller andre fordeler ved opphør eller endring av vervet.

Honorar for styremedlemmer fastsettes av generalforsamlingen. Styremedlemmer som er ansatt i KLP-konsernet uten å være valgt av og blant de ansatte mottar ikke honorar for styrevervet. Ytelser og utlån utover mottatt styrehonorar for styremedlemmer ansatt i KLP-konsernet oppgis bare dersom disse inngår i gruppen ledende ansatte i KLP-konsernet.

KLP Bedriftspensjon AS har felles kontrollkomité med resten av KLP - konsernet.

Alle ytelser er oppgitt uten påslag for arbeidsgiveravgift.

Det vises forøvrig til beskrivelse av hovedprinsippene til fastsettelse av godtgjørelse i KLP-konsernet som kan søkes opp på klp.no.

Note 24 Skatt

Tusen kroner	2015	2014
Regnskapsmessig resultat før skatt	-24 162	-22 747
Andre resultatkomponenter	423	-1 981
Totalresultat	-23 740	-24 728
Forskjeller mellom regnskapsmessig- og skattemessig resultat:		
Tilbakeføring av verdireduksjon finansielle eiendeler	14 830	419
Tilbakeføring av verdiøkning finansielle eiendeler	-3 890	-66 592
Regnskapsmessig gevinst ved realisasjon av aksjer og andre verdipapirer	0	-179
Tilbakeføring av resultatandel vedr. investering i datterselskap	-26 015	-12 641
Andre permanente forskjeller	185	-14
Endring i forskjeller som påvirker forholdet mellom regnskapsmessig og skattemessig inntekt	883	1 392
Skattemessig resultat	-37 747	-102 343
Mottatt konsernbidrag med skattemessig effekt	6 433	5 414
Årets underskudd overføres til fremførbart underskudd	31 314	96 929
Grunnlag for betalbar skatt	0	0
Fremførbart underskudd fra tidligere år	316 240	219 311
Årets endring i fremførbart underskudd	31 314	96 929
Sum fremførbart underskudd pr 31.12	347 554	316 240
Avstemming av grunnlag for utsatt skatt		
Skatteøkende midlertidige forskjeller:		
Risikoutjevningfond	3 985	4 949
Forskjell som ikke inngår i grunnlag for utsatt skatt	-3 985	-4 949
Verdipapirer	157 084	167 773
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	157 084	167 773
Skattereduserende midlertidige forskjeller:		
Pensjonsforpliktelse	-5 856	-5 937
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-5 856	-5 937
Netto midlertidige forskjeller	151 229	161 836
Fremførbart underskudd	-347 554	-316 240
Grunnlag for utsatt skatt	-196 325	-154 404
25% utsatt skattefordel	-49 081	-41 689
Nedvurdering av utsatt skattefordel	49 081	41 689
Balanseført utsatt skattefordel	0	0

Utsatt skattefordel er ikke balanseført da det ikke kan sannsynliggjøres at den blir benyttet.

Note 25 Salgskostnader

Tusen kroner	2015	2014
Lønn og personalkostnader	4 156	3 733
Andre kostnader	13 362	12 578
Sum	17 518	16 311

Note 26 Antall ansatte

	2015	2014
Antall ansatte pr 31.12.	10	10
Gjennomsnittlig antall ansatte	10	9

Note 27 Revisjonshonorar

Tusen kroner	2015	2014
Revisjonshonorar	253	184
Andre attestasjonstjenester	15	7

Beløpene ovenfor er inklusive merverdiavgift.

Revisjonshonoraret periodiseres ikke, men kostnadsføres i henhold til mottatt faktura.

Note 28 Transaksjoner med nærstående parter

Transaksjoner med nærstående parter er gjennomført til generelle markedsbetingelser, med unntak av selskapets andel av fellesfunksjoner (stabstjenester), som er fordelt til selvkost. Fordelingen er basert på faktisk bruk.

Tusen kroner	2015	2014
KLP Kapitalforvaltning, forvaltningshonorar	683	710
KLP Kapitalforvaltning, markedsbidrag	-265	-327
KLP, husleie	780	746
KLP, pensjonspremie	1 037	752
KLP, stabstjenester (selvkost)	27 952	27 799
KLP, rentesubsidierte ansattlån	60	111
KLP BP Eiendom, konsernbidrag netto	-6 433	-5 414
Sum	23 813	24 375

Mellomværende med selskap i samme konsern

Tusen kroner	31.12.2015	31.12.2014
Gjeld til konsernselskaper	2 839	4 919
Fordring på konsernselskap	6 433	5 471

Alt mellomværende med selskap i samme konsern er av kortsiktig karakter og gjøres opp fortløpende.

Note 29 Immaterielle eiendeler

Tusen kroner	2015	2014
Anskaffelseskost 01.01	16 820	16 820
Tilgang	0	0
Anskaffelseskost 31.12	16 820	16 820
Akk. avskrivning tidligere år	-5 468	-4 049
Årets ordinære avskrivninger	-1 419	-1 419
Bokført verdi 31.12	9 933	11 352
Avskrives lineært over antatt brukstid (6-10 år)		
Avskrivning aktiverte systemkostnader	1 419	1 419
Sum avskrivninger	1 419	1 419

Immaterielle eiendeler består av aktiverte systemkostnader

Til generalforsamlingen i KLP Bedriftspensjon AS

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for KLP Bedriftspensjon AS, som viser et negativt totalresultat på kr 23 740 tusen. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til KLP Bedriftspensjon AS per 31. desember 2015, og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

PricewaterhouseCoopers AS, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo

T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Revisors beretning - 2015 - KLP Bedriftspensjon AS, side 2

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av tap er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 16. februar 2016

PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Erik Andersen', written over a light blue horizontal line.

Erik Andersen
Statsautorisert revisor

Aktuarens erklæring

Under henvisning til det fremlagte regnskapet for 2015 bekreftes det at de forsikringstekniske avsetninger er foretatt i samsvar med gjeldende beregningsgrunnlag og regelverk. Den foreslåtte disponering av resultatet til fordeling er foretatt i samsvar med lovens bestemmelse.

Oslo, 16. februar 2016

Trond Nondal
Ansvarshavende aktuar
KLP Bedriftspensjon AS

KLP Bedriftspensjon AS
Postboks 400 Sentrum
0103 Oslo
Org. nr. 990 329 389

bedriftspensjon@klp.no
Tlf.: 05554
Faks: 22 03 38 50

Besøksadresse:
Dronning Eufemias gate 10